

ÅRSMELDING 2010

Innhold

Innledning	04
Næringsutvikling	06
Markedsadgang	13
Miljø	16
Helse og kvalitet	21
Kommunikasjon	24
Tariff, HMS, rekruttering	26
Tillitsvalgte organer	28
Administrasjon	31
Internasjonalt samarbeid	32
Reguleringer og prisdrøftinger	33
Forskningsrelatert samarbeid	37
Personalforhold og arbeidsmiljø	37

Om årsmeldingen fra FHL

Fiskeri- og havbruksnærings landsforening (FHL) er en landsomfattende næringspolitisk arbeidsgiverorganisasjon for bedrifter innen fiskeindustrien, havbrukssektoren, forindustrien og marin ingrediensindustri. FHL er tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

Pr 31. desember 2010 hadde FHL 490 registrerte medlemsbedrifter med 9.152 årsverk innen alle sjømatsektorer.

Denne årsmeldingen er en sammenfatning av årsmeldingene fra styret i FHL og Fiskeri- og havbruksnærings servicekontor (FHS). Styret i FHS er ifølge vedtektene sammenfallende med styret i FHL. FHS ble vedtatt opprettet i 2001 og var i funksjon fra 1. januar 2002. FHS anses som en del av FHL og inngår i årsregnskapet til FHL for 2010.

Rapporten kan lastes ned på www.fhl.no/materiell.

Geir Andreassen

*Administrerende direktør,
Fiskeri- og havbruksnærings
landsforening*

Innledning

Selv om store deler av verdensøkonomien fortsatt preges av finanskrisen, var etterspørselen etter norsk sjømat sterk også i 2010. Dette gjelder ikke minst markedene i Sør-Europa hvor flere større nasjoner gjennomførte sterke økonomiske innstrammings tiltak for å få nødvendig balanse i økonomien. Sjømatnæringen i Norge fremsto som relativt uberørt av finanskrisen.

Samtidig opplevde ulike deler av næringen negativ oppmerksomhet i Norge. Særlig havbruksnæringen ble rammet av vedvarende medieoppmerksomhet knyttet til lusesituasjonen langs deler av kysten. Næringens omdømme ble svekket og situasjonen har vært svært krevende både for næringsaktørene og FHL.

Miljørelaterte problemstillinger blir mer og mer sentrale for næringens rammebetingelser i alle sektorer, og innen havbruk spesielt. En rekke ulike interessenter utenfor næringen er opptatt av miljømessig bærekraft, men uten at det er klart definert hva dette konkret innebærer for sjømatproduksjonen. FHL mener at spørsmålet om hvor stor miljøpåvirkning samfunnet kan akseptere fra matproduksjon er en politisk avveining. Det er svært viktig at disse spørsmålene blir diskutert og avklart.

De krevende forholdene til tross gikk flere sektorer i sjømatnæringen godt også i 2010. For syvende år på rad ble det satt ny eksportrekord. Samlet for alle sektorer ble det eksportert 2,7 millioner tonn fisk og skalldyr til en verdi av 53,8 milliarder kroner. Havbruk utgjorde 62 prosent (33,4 mrd) av den samlede eksportverdien, mens fiskeriene utgjorde 38 prosent (20,4 mrd). De største eksportmarkedene i 2010 var Frankrike, Russland, Polen, Danmark og Kina inkl. Hong Kong. Innenlandsmarkedet på

5,2 mrd er på størrelse med vårt største enkeltmarked Frankrike. Laks- og ørreteksporten økte med 29 prosent i verdi fra forrige år, torskfisk økte 15 prosent, pelagiske arter økte 2 prosent, mens det var en tilbakegang for reker og skalldyr på 6 prosent.

FHL har i 2010 fortsatt med aktiv deltakelse i arbeidet med MSC-sertifisering av norske fiskerier. Det nordøstarktiske torsk- og hysefisket utenfor 12 nautiske mil ble i april ferdig miljøsertifisert gjennom Marine Stewardship Council (MSC). Fra før er sei, nordsjøsild, NVG-sild og makrell MSC-sertifisert. Norge er nå den fiskerinasjonen i verden med flest miljøsertifiserte fiskerier. I 2010 ble det videre satt i gang prosess for sertifisering av reker fra Barentshavet.

Fra Norges og fra EUs side ble det gjennom 2010 gjort store anstrengelser helt uten resultat for å få en firepartsavtale for makrell på plass for 2011 mellom EU, Norge, Færøyene og Island. EU og Norge inngikk derfor den 10. desember 2010 en makrellavtale for 2011, mens Island har gitt seg selv en kvote for 2011 på 147.000 tonn. Færøyene har ikke fastsatt makrellkvote for 2011, men har gitt makrellkvote til russerne i bytte mot torsk kvote.

I 2010 forhandlet norske myndigheter fram nye tollfrie kvoter for tilvirket sild og reker inn til EU. EU har svært høye tollmurer på tilvirkede produkter av sild, noe som har hindret utvikling av den norske næringen. Kvote vil derfor være av stor verdi for disse bedriftene.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2010 varslet regjeringen en økning i maksimal tillatt biomasse (MTB) for havbruksnæringen. Vedtaket om 5 prosent vekst kom først ett år senere, høsten 2010. Med bakgrunn i en tilrådning fra Mattilsynet og høye lusetall i enkelte områder langs kysten, ble MTB-økningen avgrenset til å gjelde for Troms og Finnmark.

FHL har i 2010 fortsatt arbeidet innen Salmon Aquaculture Dialogue, der målsettingen er å enes om standarder for bærekraftig oppdrett av laks. WWF er initiativtaker til dialogen hvor en rekke interessegrupper fra store deler av verden deltar. Det planlegges å benytte standarden som grunnlag for en

**Sjømatnæringen
i Norge fremsto også i 2010 som
relativt uberørt av finanskrisen**

Foto: Crestock

miljøsertifiseringsordning for lakseoppdrett (ASC).

Situasjonen med høye forekomster av lakselus gjorde at FHL i 2009 tok initiativ til en samordning av næringens lakselusebekjempelse. I et treårig prosjekt hvor hele næringen (også aktører utenfor FHL) samarbeider med sentrale forsknings- og kompetansemiljøer, er det fastsatt kortsiktige og langsiktige mål for en mer robust lusebekjempelse.

Lusesituasjonen har medført stor medieoppmerksomhet og politisk og faglig debatt også i 2010, og med særlig vedvarende press fra villaksnæringen og villaksinteressene. Som en stor og viktig matproduserende sektor skal havbruksnæringen tåle å bli satt under kritisk søkelys og debatt. FHL har vært opptatt av å arbeide for å få fram sannhet og fakta overfor politikere, presse og andre interessenter.

I mars 2010 besluttet styret i FHL å disponere ekstraordinære midler fra "Aquagen-kapitalen" til omdømmearbeid. Det er i løpet av året satt i verk tiltak på flere områder – dokumentasjon, kapasitetsutvidelse, profilering og kompetansehevende tiltak. Dette arbeidet fortsetter i 2011. Det er grunn til å vente at det kritiske søkelyset særlig knyttet til lusesituasjonen vedvarer inntil det anerkjennes at næringen har de biologiske utfordringene under bedre kontroll.

I løpet av 2010 er mediedekningen blitt mer nyansert i de aller fleste mediekkanaler, og målinger tyder på at næringens omdømme ikke er ytterligere svekket i 2010. Produktomdømmet har falt noe, men står fortsatt svært sterkt. Innenlands salg av laks i dagligvarehandelen økte med 70 prosent siste år.

I 2010 fortsatte den offentlige debatten om oljeboring i nord og spesielt oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten. FHL går i sin høringsuttalelse inn for at det åpnes for å gjennomføre en konsekvensutredning for områdene, med bakgrunn i at det må mer kunnskap på bordet for å kunne ta riktige beslutninger for forvaltningen av havområdene – både av hensyn til mulig petroleumsutvinning og av hensyn til fiskerinæringen. I høringsuttalelsen har FHL pekt særlig på behovet for mer kunnskap om utslipp og mulig påvirkning på havmiljøet, sikker oljevernberedskap, mulige arealkonflikter, seismikk-påvirkning på sjømatnæringen og konsekvenser ved uhell samt tiltak for å kunne rydde opp. Dette må plass før en vurderer om området skal åpnes for petroleumsaktivitet. Det er ventet at regjeringen vil beslutte spørsmålet om konsekvensutredning i løpet av våren 2011.

FHL er en viktig premissleverandør på det matpolitiske området. For FHL er det viktig at ansvars- og rollefordelingen i matforvaltningen blir fulgt opp i tråd med intensjonene. Dette gjelder særlig for matdepartementene, Mattilsynet, Vitenskapskomiteen og forskningsinstituttene som støtter forvaltningen, men også for næringen som i lovverket gis et eksplisitt ansvar for å sikre at fôr og sjømat er trygt å spise.

Etter FHLs syn er det fremdeles slik at næringshensynet ikke blir ivaretatt på tilfredsstillende måte i utøvelsen av statens matpolitikk. Dette er i strid med Stortingets forutsetninger i forbindelse med etableringen av Mattilsynet og ved fastsettelse av ny matlov.

Næringsutvikling

Modernisering av råfiskloven

FHL har igangsatt et internt arbeid med sikte på å oppdatere sitt syn på råfiskloven. Konklusjonene av arbeidet er at FHL ser nytten av råfiskloven og også av salgslagene som fellesskapsinstitusjoner. Samtidig er FHL opptatt av at det gjennomføres grep som kan bidra til at salgslagene, lovverket og styringen av lagene blir oppdatert. FHL har i sitt interne arbeid konkludert med at det bør gjøres endringer i eierskapet til salgslagene slik at dette blir nøytralt. En organisering tilsvarende den for Eksportutvalget for fisk vil kunne tilfredsstillende et slikt nøytralt eierskap.

Gjennom en slik omorganisering av salgslagene kan viktige fellesfunksjoner som ressursdokumentasjon, sporbarhetsarbeid og organisering av markedsplasser videreføres, samtidig som det bør skje endringer som sikrer at salgslagene ikke blandes inn i ordinære forretningsmessige forhold som valg av omsetningsform, eller ved at minstepriser settes for høyt.

Fiskeri- og kystministeren nedsatte mot slutten av 2010 en arbeidsgruppe som skal se på råfiskloven og minsteprisfastsettelsen. Fra FHL er Kristin Alnes og Magnar Pedersen oppnevnt som representanter i arbeidsgruppen. Arbeidet forventes slutført i løpet av 2011.

Forvaltningen av kongekrabbe

Kongekrabbefisket er delt i to områder. I området med regulert fiske er målet å sikre en økonomisk langsiktig forvaltning av kongekrabben i de områder hvor kongekrabben har etablert seg i naturen, og hvor fiskerne og kystsamfunnene uansett blir påvirket av kongekrabben. Det er samtidig et politisk mål å hindre kongekrabben i å spre seg videre. Det ble derfor fastsatt en vestlig og en nordlig grense for det regulerte fisket. Nord og vest for det regulerte området er det fri fangst etter kongekrabbe.

I 2009 avdekket fiskeriforvaltningen at det ble foretatt betydelige regelomgåelser, og at store fangster fanget i det regulerte området ble registrert fisket utenfor regulert område. Dette førte også til at fangstingen i det regulerte

området ble betydelig større en forutsatt. På denne bakgrunn foreslo havforskerne at kvotene i det regulerte området måtte reduseres sterkt for 2010. Samtidig ønsket myndighetene å gjennomgå kongekrabbeforvaltningen med sikte på å redusere mulighetene for regelomgåelse.

Prosesen med gjennomgang av forvaltningen for kongekrabbe førte til at kvote og reguleringer ble satt senere enn normalt. Dette medførte unødvendig uro i næringen. I tillegg var det svært ulike oppfatninger i næringen om hvilke reguleringsgrep som skulle tas. De ulike holdningene var til dels basert på geografisk beliggenhet og dels på ulike holdninger til hvordan kongekrabbe prinsipielt bør forvaltes. FHL gjennomførte i 2010 flere runder internt i næringen, og sammen med næringen og myndighetene, for å komme frem til akseptable løsninger. FHL la til grunn i sitt arbeid at vi bør ha en videreføring av dagens todelte forvaltning og at det bør gjøres grep som hindrer regelomgåelse, men at det i FHLs medlemsmasse er ulike standpunkter til hvor en vestlig grense mellom regulert og uregulert område bør trekkes.

Internasjonale forhandlinger

FHL deltar i alle viktige internasjonale fiskeriforhandlinger og inngår som en del av den norske forhandlingsdelegasjonen. I forberedelsene har FHL et godt samarbeid med fiskernes organisasjoner, og sammen bidrar næringen til å påvirke norske posisjoner og forhandlingsmål. I 2010 har det vært særlig fokus på de internasjonale forhandlingene rundt makrell.

Makrell 2011

Fra Norges og EUs side ble det gjennom 2010 gjort tålmodige og store anstrengelser for å få en firepartsavtale for makrell på plass for 2011 mellom EU, Norge, Færøyene og Island. To ukelange forhandlinger og en rekke kortere forhandlingsmøter var helt uten resultat sett fra norsk side. Makrellen har de siste 4 år hatt en mer vestlig utbredelse en periode av året. Island som inntil for få år siden ikke har hatt makrell i sine farvann og derfor ikke har hatt makrellkvote, forlanger mer enn 22 % av

Foto: EFF

totalkvoten. Islandske forskere hevder at vel 22 % av makrellbestanden noen måneder på sommeren befinner seg i islandsk område. Dessuten hevder islandske forhandlere at islandske fiskere vil klare å fiske 22 % av makrellen, og derfor mener de seg berettiget til vel 22 %. Til dette er å si at 100 % av makrellbestanden tidvis er i EU-sonen uten at EU krever 100 % av kvoten. En meget stor del av makrellbestanden er i norsk sone på høstparten, og norske fiskere ville med letthet kunnet fiske en million tonn. Det islandske krav kan ikke aksepteres av Norge eller EU.

Færøyene har inntil for få år siden hatt en kvote på nærmere 5 % beregnet ut fra vedtatte internasjonale prinsipper for fordeling av kvoter. Ved slike beregninger legges det vekt på mengde av biomasse over tid i vedkommende lands sone, avhengighet av fisket osv. I løpet av forhandlingsrundene ble Færøyene tilbudt 10 % av makrellen (fra EU), men det ble ikke akseptert. Færøyene vil ha en større andel av totalkvoten. Næringen i Norge mener at 10 % til Færøyene er for mye.

Forhandlingene med Island og Færøyene forble resultatløse og EU og Norge inngikk den 10. desember 2010 i København en makrellavtale for 2011. Totalkvoten ble satt til 646.000 tonn. Etter avsetning til fordeling gjennom NEAFC ble resterende fordelt med 31,35 % til Norge og 68,65 % til EU. Norges kvote for 2011 er 183.069 tonn og EUs kvote er 400.813 tonn. Det er avtalt 10 % kvotefleksibilitet og full gjensidig adgang til å fiske i hverandres økonomiske soner. Gjennom J-melding er norsk næring på vanlig måte orientert om avtalen.

Island har gitt seg selv en kvote for 2011 på 147.000 tonn. Færøyene har ikke fastsatt makrellkvote for 2011. Imidlertid har Færøyene gitt makrellkvote til russerne i bytte mot torskekvote. Norge har invitert Færøyene til forhandlingsmøte medio februar. Skulle det bli en avtale med Færøyene, vil det innebære at Færøyene får makrellkvote i NØS.

Det er avtalt firepartsforhandlinger om makrell i mars måned, men det er ikke stor sannsynlighet for at partene kan finne en omforent avtale for 2011.

De norsk-russiske forhandlinger

Fellesforvaltningen mellom Norge og Russland har fungert godt i svært mange år, og det er felles interesse for å sikre et langsiktig bærekraftig uttak, og å arbeide mot IUU-fiske.

De norsk-russiske fiskeriforhandlingene ble avholdt i Svolvær, og førte til at den norske torskekvoten ble økt

Det har vært særlig fokus på de internasjonale forhandlingene om makrell

med 16 %, hysekvoten med 25 % og loddekvoten med 5,5 %. Det ble i tillegg gjennomført kvotebytte mellom Norge og Russland hvor Russland mottok NVG-sild i bytte mot mer lodde for norsk side. Fra FHLs side var vi kritisk til dette kvotebyttet ettersom kvotene på NVG-sild er fallende.

Øvrige internasjonale forhandlinger

Kvoteforhandlingene med EU om nordsjøsild, sei i Nordsjøen, hvitfiskbestandene og øvrige bestander Norge deler med EU ble avsluttet 4. desember i Bergen. Fempartsforhandlingene om fordeling av NVG-sild for 2011 ble avsluttet 21. oktober i London. Kolmuleforhandlingene ble avsluttet 19. oktober i London. Norske kvoter er kunngjort for næringen i J-meldinger og i skriv fra FHL.

Fangst- og landings sertifikat

EU innførte krav om fangstsertifikat for all import av fisk fra 1.1.2010. I løpet av kort tid senhøstes 2009 gjennomførte norske myndigheter og bedrifter nødvendige tiltak og omstillinger for å møte EUs krav. Både produsentene og eksportørene har laget rutiner for å hente inn informasjon om sluttsedler for deretter å kunne bestille fangstsertifikat til alle forsendelser til EU. Salgslagene har etablert en fangstsertifikatmotor der sluttsedler legges inn og danner basis for utstedelse av fangstsertifikat ved eksport. Drift av www.catchcertificate.no finansieres av Eksportutvalget for fisk. Årlige kostnader er beregnet til 2,5 – 2,9 mill. kroner. Selv om ordningen med fangstsertifikat har påført norske bedrifter merkostnader og er diskriminerende sammenlignet med EUs egen industri, har FHL valgt å

arbeide for å gjøre ordningen med fangstsertifikat så praktisk og lite ressurskrevende som mulig.

For å hindre anklager om handelshindringer fra tredjeland har EU også vedtatt en vesentlig reform av kontrollsystemet i EUs fiskeripolitikk. Denne trådte i kraft 1.1.2011, og skal i prinsippet legge tilsvarende krav på EUs egen industri som på importert fisk. Men det er fortsatt uklart hvilke konkrete informasjons- og sporingskrav EUs industri vil bli stilt overfor, og det er også stor skepsis til om medlemslandene har kompetanse og ressurser til å gjennomføre ordningen.

Både FHL og norske myndigheter reagerte derfor sterkt på at EU-kommisjonen i juli 2010 valgte å gjøre ytterligere innstramminger i kravet for importert fisk, før det er etablert et system for tilsvarende kontroll internt i EU. Kommisjonen har reagert på at det i mange sertifikater er store forskjeller i eksportert vekt (produktvekt) og landet vekt. Medlemslandene ble instruert om ikke å godta fangstsertifikat der disse volumene ikke samsvarer. Når forsendelser med fisk stammer fra flere ulike landinger, krever EU at det skal oppgis hvor mye fisk som stammer fra hver enkelt landing.

Fiskeri- og kystdepartementet fastholder at innstramningen som EU har pålagt medlemslandene ikke samsvarer med avtalen som er undertegnet mellom Norge og EU om innføring av fangstsertifikat i Norge. FHL mener at dersom EU fastholder de nye kravene, uten at det samtidig settes tilsvarende krav til EUs egen industri, må norske myndigheter vurdere å ta opp saken i WTO som en handelshindring. Kravet fra norsk side må enten være at de krav som EU stiller overfor importerte

Foto: FHL

fiskevarer må samsvare helt med de krav som stilles til egen fangst og fiskeindustri, eller at kravene til importert fisk legges på et nivå som ikke virker konkurransevridende.

Klagebehandling - tildelingsrunden nye tillatelser laks- og ørretoppdrett

I 2009 utlyste og tildelte myndighetene nye tillatelser for oppdrett av laks og ørret. Tildelingen var basert på skjønnsmessig utvelgelse av selskap, hvor også fylkeskommunene fikk en rolle i vurderingen. I tillegg var det en geografisk fordeling mellom fylkeskommunene. Spesielt i Nordland fylke var det fra starten av mye konflikt rundt tildelingsrunden, men også i Hordaland var det klagesaker.

Endelig klagebehandling ble ikke sluttført før i oktober 2010, opptil 16 måneder etter avgjørelsene ble fattet. Omgjøringsvedtaket ville medføre at selskap som hadde mottatt tillatelser og satt disse i drift, måtte avgi tillatelsene og bygge ned biomassen. For å unngå dette vedtok regjeringen å gi fire ekstra tillatelser. På den måten fikk både de selskap som hadde klaget, og de som ville mistet tillatelsen, gjennomslag.

For FHL har det ikke vært aktuelt å gå aktivt inn i prosessen ettersom det i utgangspunktet har vært en konflikt mellom medlemsbedrifter, og en konflikt basert på sterk konkurranse om tillatelser. FHL har derfor valgt å påpeke at det sentrale må være at vekst organiseres slik at det ikke gir grunnlag for slike konflikter, noe som kan oppnås f.eks. gjennom økt MTB, innføring av gjennomsnittelig MTB eller ved mer objektive utvelgelsesmekanismer. FHL har også pekt på at dette har vært en uheldig erfaring med den nye forvaltningsreformen.

Vekst i laks- og ørretnæringen - økt MTB til Troms og Finnmark

I forbindelse med Aquanor 2009 la daværende statsråd Helga Pedersen frem regjeringens forslag til videre vekst for laks- og ørretnæringen. Regjeringen mente det var rom for bærekraftig vekst i lakseoppdrettsnæringen i 2010, men ville ikke tildele nye konsesjoner slik det ble gjort året før: i 2008 var det besluttet at det skulle tildeles 65 nye konsesjoner i 2009.

Proessen i forbindelse med selve tildelingen skapte mye støy - og flere selskaper mente seg forbigått og påklagde avgjørelsene. For flere tillatelser pågikk det fortsatt klagebehandling i 2010.

I stedet for å tildele nye konsesjoner i 2010 ble næringen tilbudt fem prosent økt kapasitet for eksisterende tillatelser (økt Maksimal Tillatt Biomasse - MTB). Det ble gjort unntak for enkelte kyst- og fjordområder der vekst ikke ble ansett forsvarlig ut fra miljømessig bærekraft. Dette omfattet Indre Ryfylke, Sunnhordland, Midt-Hordland, deler av Nord-Trøndelag og deler av Sør-Troms. Økt MTB på konsesjonsnivå skulle kunne erverves mot vederlag. Dette innebar at selskapene ville kunne øke

selskapsbiomassen dersom de hadde eller fikk tillatelse til slik utnyttelse på lokalitetsnivå.

FHL var kritisk til at det uten en åpen faglig analyse og konsekvensutredning ble innført omfattende "fryssoner". Dette ville i praksis innebære begrensninger og passivt vern av betydelige kystarealer som minnet om nasjonale laksefjorder. FHL er generelt imot passivt arealvern og mener at sykdomskontroll, lakselus etc. i produksjonen må håndteres gjennom etablerte virkemidler, handlingsplaner og regelverk (som for eksempel luseforskriften).

FHL argumenterte for at det ved etablering av eventuelle soner må settes en klar tidsavgrensning for sonerestriksjonenes gyldighet. Sonerestriksjoner måtte følgelig opphøre fra det tidspunkt de faglige problemstillingene som er knyttet til arealene er løst. Oppdrettsbedrifter som ble rammet innenfor fryssoner måtte gis mulighet til å ta del i veksten gjennom kjøp av hvilende MTB (5 %) som kunne benyttes når sonene er opphørt eller hvis bedriftene finner lokaliteter utenfor sonene.

Som følge av mye diskusjon om videre vekst og debatt om miljømessig bærekraft, ble den planlagte veksten i MTB på vårparten 2010 utsatt av Fiskeri- og kystdepartementet. Departementet pekte særlig på utfordringer i forbindelse med lusesituasjonen og faren for resistensutvikling. FHL har erkjent behovet for å ha en tilfredsstillende og robust lusebekjempelse, men har samtidig ment at det langs det meste av kysten finnes områder hvor ny vekst kan tillates.

I begynnelsen av november 2010 fremmet regjeringen på nytt forslag om videre vekst for laks- og ørretnæringen. Regjeringen gikk nå bort fra en generell vekst på 5 % for hele kysten med unntak for enkelte fryssoner, og foreslo nå å legge til rette for 5 % vekst i MTB for Troms og Finnmark, med den begrunnelse at "lusenivåene i Finnmark og Troms er svært lave, og det er heller ikke resistensproblem i disse fylkene".

En økning i øvrige deler av landet ville ifølge Fiskeri- og kystdepartementet ikke bli realisert før lusenivåene er "innenfor de grensene styresmaktene har satt, resistensutviklingen er under kontroll, og tiltakene som er satt i verk har vist effekt". Først i 2012 vil det bli gjort en ny vurdering av spørsmålet om kapasitetsøkning. FHL har i sitt hørings svar i all hovedsak gitt sin tilslutning til departementets forslag. FHL har imidlertid påpekt at vederlag for MTB-økning i størst mulig grad bør tilfalle de områder hvor havbruksaktiviteten foregår. I praksis betyr dette at vederlaget bør gå til Troms og Finnmark fylkeskommuner.

Arealutvalget

Fiskeri- og kystdepartementet satte ned et ekspertutvalg for effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen den 10. september 2009. Utvalget er sammensatt av ansatte i ulike offentlige institusjoner samt én

representant fra forskningsinstitutt. Ingen næringsrepresentanter deltar i utvalget.

Mandatet for Ekspertutvalget for effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen er som følger:

”Med bakgrunn i regjeringens strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring og strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring skal utvalget utrede og foreslå nye grep for å sikre havbruksnæringen tilstrekkelig tilgang på areal i kystsonen og en ny overordnet arealstruktur som bidrar til at havbruksnæringen utnytter sitt areal på en effektiv måte med minst mulig miljøpåvirkninger.

Utvalget skal se arbeidet i lys av langsiktige utviklingstrekk i havbruksnæringen. I den forbindelse skal utvalget gi en redegjørelse for utviklingen av lokalitetsbruken fra 1990-tallet og frem til i dag, og se denne i sammenheng med relevant regelverks- og teknologiutvikling. Utvalget skal vurdere hva som kjennetegner dagens lokalitetsbruk, hva som kjennetegner god sameksistens, hva som kjennetegner mer uttalte interessekonflikter og hva som kjennetegner en optimal framtidig lokalitets- og arealbruk som reduserer miljøpåvirkning og smitterisiko.

Utvalget skal videre vurdere om det foreligger eller vil bli en reell knapphet på areal til havbruk og drøfte alternative tilnæringer til slike mulig utfordringer.

Utvalget skal på denne bakgrunn utrede og komme med forslag til prinsipper og tiltak for utforming av en ny overordnet arealstruktur. I arbeidet skal det særlig legges vekt på hensynet til effektiv utnyttelse av tilgjengelig areal, smitterisiko mellom anlegg, fiskevelferd og påvirkning av miljøet, herunder ville bestander. I denne forbindelse skal utvalget foreslå verktøy for bruk av akvakulturloven § 16 tredje ledd om flytting av havbruksanlegg og økosystembaserte lokaliseringskriterier. Fremtidens arealstruktur skal også bidra til at havbruksnæringen får en balansert og bærekraftig sameksistens med andre interesser i kystsonen.

Utvalget skal utrede økonomiske, administrative, distriktsmessige og andre vesentlige konsekvenser av de forslag som fremmes i samsvar med Utredningsinstruksen av 18. februar 2000. Dersom noen av utvalgets forslag vil medføre endret ressursbruk for det offentlige, skal det også utredes alternativer til dette eller disse forslagene basert på uendret ressursbruk. Eventuelle lovforslag fra utvalget skal bygge på anbefalingene i Justisdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse.

Utvalget skal innen 1. februar 2011 levere sitt arbeid i form av en rapport til Fiskeri- og kystdepartementet. Rapporten bør leveres i en form som gir oversikt og bredere kunnskap, både for dem som arbeider med havbruksnæringen og arealproblematikk og andre interesserte.”

FHL har hatt møte med et samlet Arealutvalg. FHL har også sendt skriftlige innspill til utvalget. Utvalgets rapport er ventet i februar 2011.

Gebyr for kontroll av skjell

Mattilsynet krevde inn gebyrer for 2,2 mill kr for kontroll med skjellproduksjon i 2010. Dette tilsvarte mer enn 25 % av førstehåndsverdien til blåskjell og østers på ca 8 mill kr i 2009. I budsjettet for 2011 er gebyrintektene for kontroll av skjell satt til 2,3 mill kr. Begrunnelsen som er gitt er økte krav til offentlig kontroll og tilsyn med produksjon, høsting og omsetning av skjell ved innføring av nytt hygieneregelverk for næringsmiddelproduksjon (den såkalte “Hygienepakken”) fra 1. mars 2010.

Gebyrene som innkreves kan i verste fall nedlegge mesteparten av dagens blåskjellnæring og bl.a. gjøre blåskjell som produkt mindre tilgjengelig for norske forbrukere. Skjellnæringen har rett og slett ikke økonomisk bæreevne til slike merkostnader. På denne bakgrunn engasjerte FHL seg i saken og har i brev av 2. desember 2010 til FKD bestridt at gebyrordningen har tilstrekkelig hjemmel i matloven § 21. FKD har i sitt svarbrev av 17. desember valgt å ikke svare på FHLs ankepunkter, noe som resulterte i at én av FHLs medlemsbedrifter i januar i år skriftlig ba FKD se til at innbetalt gebyr ble tilbakebetalt.

Hvis så ikke skjer, kan det være aktuelt for bedriften med rettslig oppfølging av saken.

Fremtidig produksjonsregulering

Styret i FHL nedsatte i 2009 et utvalg som skulle vurdere fremtidig produksjonsregulering i lakse- og ørretnæringen.

Utvalget besto av:

- Karsten Nestvold, leder
- Inge Berg
- Gerhard Alsaker
- Elin Tveit Sveen
- Ove Løfsnæs
- Nils Viga
- Sveinung Sandvik

Utvalget hadde utredningsbistand fra SINTEF Fiskeri- og havbruk, og tilrådte etter nøye diskusjoner enstemmig seks overordnede endringsgrep for å skape mer fleksible rammevilkår for lakse- og ørretnæringen:

1. Utvalget anbefaler at dagens ordning med MTB på lokalitetsnivå videreføres. Dagens forvaltning på lokalitetsnivå fungerer godt i forhold til miljø og fiskehelse. MTB gitt ut fra resultater av miljøundersøkelser er derfor et fornuftig prinsipp. Produksjonsreguleringene må derfor fremover fokusere på lokalitetsnivå.
2. På kort sikt innføres flytende gjennomsnittlig MTB på minimum 12 måneder på konsesjonsnivå. En flytende MTB vil være

Foto: FHL

spesielt viktig for selskapenes evne til å håndtere uforutsette situasjoner knyttet til fiskehelse og miljø. Forvaltningen av næringen blir mer fleksibel, og særlig små oppdrettsselskap får økt fleksibilitet. Utvalget mener også at en slik endring vil føre til at slaktning i større grad kan styres ut fra markedsmessige vurderinger og vil fremme mulighet for bearbeiding.

3. Innenfor dagens reguleringsregime gjennomføres det årlig prosentvise økninger i MTB på konsesjonsnivå. Dette vil sikre forutsigbarhet for industrielle investeringer i næringen.
4. Regulering på konsesjonsnivå fases ut over tid. Samtidig bør det være en revisjon av lokalitetsforvaltningen med sikte på å fremme en optimal lokalitetsstruktur.
5. Utvalget vil anbefale at det uavhengig av valgt produksjonsregulering gjennomføres en forvaltning som bygges opp etter Trøndelagsmodellen (forenklet saksbehandling gjennom delegert myndighet til koordinerende forvaltningsorgan i kurante saker) og at det arbeides for en enhetlig nasjonal forvaltning.
6. Fiskeridirektoratets administrative regiongrenser oppheves. Grensene er til hinder for en mest mulig optimal lokalitetsstruktur. Næringen har samlet produksjonen på færre, men bedre lokaliteter. Dette har hatt en positiv effekt på produksjonen, fiskevelferden og redusert miljøpåvirkningen. Samtidig har det vært en prosess med en felles

brakklegging av større geografiske områder for å gjøre næringen mer robust for sykdomsutbrudd, og redusere utfordringen med lakselus.

Utvalgets forslag ble grundig behandlet i tillitsvalgte organer i FHL i løpet av vinteren i 2010; i FHLs regionlag og til sist på FHLs generalforsamling i Trondheim. Der valgte generalforsamlingens deltakere med stort flertall å konkludere i saken ved å gi sin tilslutning til vedtak fra Årssamling i Vestnorsk Havbrukslag for 2010:

1. Vestnorsk Havbrukslag vil gi honnør og takke for godt utført arbeid i utvalget som har vurdert fremtidig produksjonsregulering for oppdrett av laks og ørret.
2. Vestnorsk Havbrukslag støtter utvalgets tilrådninger pkt 1 til 3, dvs.
  - At dagens ordning med MTB på lokalitetsnivå videreføres. Dagens forvaltning på lokalitetsnivå fungerer godt i forhold til miljø og fiskehelse. MTB gitt ut fra resultater av miljøundersøkelser er derfor et fornuftig prinsipp. Produksjonsreguleringene må derfor fremover fokusere på lokalitetsnivå.
  - At det på kort sikt innføres flytende gjennomsnittlig MTB på minimum 12 måneder på konsesjonsnivå. En flytende MTB vil være spesielt viktig for selskapenes evne til å håndtere uforutsette situasjoner knyttet til fiskehelse og miljø. Forvaltningen av næringen blir mer fleksibel, og særlig små oppdrettsselskap får økt

fleksibilitet. Utvalget mener også at en slik endring vil føre til at slakting i større grad kan styres ut fra markedsmessige vurderinger og vil fremme mulighet for bearbeiding.

- At det innenfor dagens reguleringsregime gjennomføres årlig prosentvise økninger i MTB på konsesjonsnivå. Dette vil sikre forutsigbarhet for industrielle investeringer i næringen.

3. Vestnorsk Havbrukslag legger vekt på at videre vekst i næringen må være bærekraftig på alle nivå. Den aktuelle situasjonen der næringen utfordres sterkt omkring miljø- og bærekraftsspørsmål tilsier at det ikke er riktig tidspunkt å foreslå vesentlige endringer i fremtidig produksjonsregulering som f.eks. avvikling av konsesjonsregimet.
4. Vestnorsk Havbrukslag slutter seg til anbefalingen om at det uavhengig av valgt produksjonsregulering gjennomføres en forvaltning som bygges opp etter Trøndelagsmodellen (forenklet saksbehandling gjennom delegert myndighet til koordinerende forvaltningsorgan i kurante saker) og at det arbeides for en enhetlig nasjonal forvaltning.
5. Vestnorsk Havbrukslag mener det bør skje en oppmykning av Fiskeridirektoratets administrative regionergrens mellom regionene ut fra fiskehelse- og miljømessige vurderinger. Grensene er til hinder for en mest mulig optimal lokalitetsstruktur på tvers av regionergrensene. Næringen har samlet produksjonen på færre, men bedre lokaliteter. Dette har hatt en positiv effekt på produksjonen, fiskevelferden og det har redusert miljøpåvirkningen. Samtidig har det vært en prosess med en felles brakklegging av større geografiske områder for å gjøre næringen mer robust for sykdomsutbrudd, og redusere utfordringen med lakselus. Konsekvenser av en oppheving av regionergrensene - slik utvalget foreslår - bør utredes nærmere med sikte på ny behandling på neste års generalforsamling.

Generalforsamlingens vedtak er retningsgivende for FHLs videre næringspolitiske arbeid knyttet til rammevilkår for laks- og ørretnæringen.

Marine ingredienser

Medlemsbedriftene som driver industriell produksjon av marine ingredienser har hatt godt aktivitetsnivå gjennom Maring Forum det siste året. Den internasjonale konferansen om marine ingredienser (MIC2010), som fant sted på Holmenkollen Park Hotel 20. og 21. september, samlet rundt 260 deltakere fra 19 land.

Konferansen ble arrangert av Maring Forum og RUBIN med støtte fra ulike deler av forvaltningsapparat og industri. Det var foredrag fra kjente internasjonale størrelser som belyste en rekke tema; fra omega-3 -oljers påvirkning av hjernen og marine proteiners effekt på diabetes, fedme og blodtrykk til den globale råvaresituasjonen for marine ingredienser og internasjonalt regelverk. Konferansen var svært vellykket og alt ligger til rette for en ny konferanse om 2-3 år i Norge.

Blåskjellnæringa

FHL har i 2010 i samarbeid med SINTEF fiskeri og havbruk og med støtte fra Innovasjon Norge laget et strategidokument for norsk blåskjellnæring. Målsettingen med strategien er å etablere en lønnsom blåskjellnæring i Norge basert på produksjon av kvalitetsskjell. Prosjektet ble gjennomført med sentrale aktører i næringa. For næringsaktørene i blåskjellnæringa vil dette strategidokumentet være et nyttig verktøy i arbeidet overfor virkemiddelapparatet for å koordinere innsats og prosjekter som kan utløse midler til videre satsing på blåskjell i Norge. I tillegg forventer FHL at dokumentet vil bli brukt aktivt av virkemiddelapparatet for å koordinere innsats mot de strategier næringa selv har pekt ut som de viktigste.

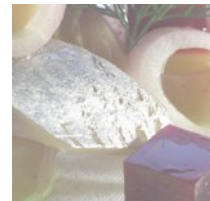
Fiskeri- og kystdepartementet har i 2010 sluttført et prosjekt som har sett på lokalitetsstrukturen for norsk blåskjellnæring. Målet med prosjektet var å lage en skisse til en fremtidig robust lokalitetsstruktur som skal legge grunnlaget for en økonomisk bærekraftig blåskjellnæring. Sentrale aktører fra næringa har deltatt i prosessen. Denne strukturen skal imøtekomme hensynet til effektiv utnyttelse av sjøareal samt være kostnadseffektiv for næringen å drive og for det offentlige å føre tilsyn og kontroll med.

Foto: EFF

Markedsadgang

Laksesaken USA

Siden 1991 har man ved eksport av hel fersk laks til USA blitt møtt med antidumpingtoll på 23,8 % og subsidietoll på 2,27 %. Tollnivået har medført at hel fersk norsk laks har vært så godt som ute av USA-markedet. I 2005 ble det gjort forsøk på å få fjernet tiltakene gjennom en såkalt "sunset review" (nyvurdering). Dette førte ikke frem, og i 2011 er det en ny mulighet til å få vurdert tiltakene gjennom en nyvurdering.

Spørsmålet om gjenopptakelse i saken ble bl.a. drøftet i felles møte i november 2010 hvor tillitsvalgte i Norske Sjømatbedrifters Landsforening, Eksportutvalget for fisk og FHL (Bransjegruppe havbruk) samt de største eksportselskapene i USA-markedet deltok sammen med amerikanske advokater.

Det var en felles forståelse etter dette møtet om at næringen skal engasjere seg pånytt i saken for å få fjernet de urettmessige tiltakene som har vedvart i snart 20 år. Norske myndigheter har i etterkant også besluttet å engasjere seg i saken, hovedsakelig for å få fjernet subsidietollen ved innførsel til USA.

En aktiv involvering i en nyvurdering skjer i første rekke fordi man ønsker å bli kvitt et urettmessig handelshinder for norsk laks i USA. Selv om markedspotensialet for hel fersk laks fra Norge i USA er begrenset, har det betydning både prinsipielt og forretningsmessig at det blir gjenopprettet fri adgang til markedet. Tidspunktet for en gjenopptakelse av saken synes gunstig, ettersom det er svært god global etterspørsel og samtidig svekket tilførsel av atlantisk laks i markedet.

Et engasjement i en nyvurdering er forutsatt å skulle medføre minimale administrative byrder for næringen, og teknisk bistand vil være tilgjengelig for de selskaper som eventuelt blir direkte involvert i arbeidet.

Det er ventet at en konklusjon i en nyvurdering først vil være klar i januar-februar 2012.

Adgang til det russiske markedet

Fra å ha hatt fri adgang til det russiske markedet i en

årrekke, ble norsk laks- og ørretnæring fra årsskiftet 2005/2006 ilagt begrensninger med handelen. I første omgang innførte Russland stans i importen av fersk og fryst laks og ørret fra Norge.

Fra våren 2006 har man hatt et regime hvor kun laks og ørret fra godkjente norske foredlingsanlegg blir tillatt importert til Russland. Ved utgangen av 2010 er det 28 norske foredlingsanlegg som er godkjent av russisk veterinærtjeneste for eksport til Russland.

For pelagisk sektor vurderte russisk veterinærtjeneste i 2008 om tilsvarende ordning som for rødfisksektoren skulle innføres, men pelagiske virksomheter må så langt ikke gjennomgå en særskilt inspeksjon for eksport til det russiske markedet.

Russland er et stadig viktigere marked for norsk sjømat. I 2010 var Russland det nest største eksportmarkedet, med en samlet eksportverdi på mer enn 5 milliarder kroner.

FHLs målsetning om fri handel til det russiske markedet står fast, og FHL finner det svært uheldig - både for norske leverandører og russiske kunder - at handelen ikke kan gå uhindret mellom landene.

FHL følger forhandlingene med nye frihandelspartnere, og er en viktig rådgiver for myndighetene i forhandlingene som pågår

Foto: Crestock

Ukraina

I løpet av siste halvår 2010 opplevde næringsaktørene store problemer i handelen med Ukraina. Ukraina er et betydelig marked for pelagiske produkter. Problemene har i hovedsak vært knyttet til tollprosedyrer og til usikkerhet rundt veterinære bestemmelser.

Ukrainsk tollvesen har innført referansepriser for sjømat, og disse legges til grunn for beregning av merverdiavgift ved innfortolling. Importørene har i perioder opplevd at innfortollingsverdien er satt 2,5 - 3 ganger høyere enn prisen fra norske eksportører. I prinsippet medfører dette en betydelig avgiftsskjerpelse, med de følger det har for priser og etterspørsel av fisk i markedet. For norsk sjømatnæring var Ukraina det landet som hadde størst nedgang i eksportverdi fra 2009 til 2010.

Norske myndigheter, både Fiskeri- og kystdepartementet og Utenriksdepartementet, ble tidlig gjort godt kjent med situasjonen og har hele tiden jobbet aktivt mot ukrainske myndigheter for å prøve å løse problemene i handelen. Vi opplever at problemet er tatt på alvor fra myndighetenes side, og at det blir lagt ned mye arbeid for å forbedre situasjonen.

Myndighetene har vurdert at den praksisen som Ukraina nå fører på beregning av tollverdi hverken er i samsvar med Ukraina sine forpliktelser i WTO eller i henhold til frihandelsavtalen mellom EFTA og Ukraina. Saken er derfor tatt opp av Norge i relevante fora i WTO.

Det er også store problemer med utstedelse av veterinære importtillatelser i Ukraina. Dette er gjentatte ganger tatt opp av Norge, EU, USA og Canada i fellesskap overfor ukrainske myndigheter. Det blir stilt spørsmål ved om dette regelverket er i samsvar med landets forpliktelser i WTO.

Det viser seg altså at flere land møter de samme problemene som norske eksportører. Deler av norske myndigheters arbeid med saken har derfor vært koordinert med andre land, noe som FHL vurderer som viktig for å øke trykket på ukrainske myndigheter. Så langt har det vært lite bevegelse i saken, og det forventes at det vil være vanskelige handelsforhold til Ukraina framover.

Kasakhstan

I forbindelse med etableringen av en ny tollunion bestående av Russland, Kasakhstan og Hviterussland oppsto det fra 15. oktober 2010 problemer med eksport av norsk sjømat til Kasakhstan via Russland. Årsaken var at grensekontrollen i Russland ikke aksepterte den norske sunnhetsattesten til Kasakhstan og krevde tilleggsopplysninger.

Dette rammet hovedsakelig pelagisk industri, som opplevde store forsinkelser og måtte om dirigere forsendelser midt i sesongen. Mange store verdifulle partier ble stående fast eller venter på å bli skipet.

Kjøperne varsler også kansellering av inngåtte avtaler.

FHL hadde tett kontakt med Mattilsynet og FKD for å få en snarlig løsning. En kort stund ble en midlertidig løsning med sertifikater via Litauen akseptert. Saken løste seg i slutten av november 2010 ved at myndighetene ble enige om at den norske sunnhetsattesten for eksport av fisk til Russland kan benyttes som en midlertidig løsning for eksport til Kazakhstan. Bruken av denne attesten forutsetter at produsenten er forhåndsgodkjent av den russiske veterinærtjenesten (selv om fisken skal til Kazakhstan).

Denne midlertidige løsningen er fremdeles i bruk og FHL har ikke mottatt flere meldinger om problemer ved eksport til Kazakhstan.

Frihandelsavtaler

FHL følger myndighetens forhandlinger med nye frihandelspartnere tett. Gjennom møter og annen kontakt er FHL en viktig rådgiver for Nærings- og handelsdepartementet og FKD i de forhandlingene som nå pågår. Særlig gjelder dette forhandlingene med Kina, India og tollunionen Russland, Kasakhstan og Hvite-Russland.

Handelen med sjømat er et viktig område for Norge i alle disse forhandlingene, og fra FHLs side opplever vi stor forståelse for dette hos norske myndigheter. I løpet av 2010 er EFTA-avtalen med Ukraina undertegnet.

Denne avtalen bør bidra til å sikre mer forutsigbare betingelser for handelen med sjømat til Ukraina.

I tråd med en omfattende vekst i antallet regionale frihandelsavtaler og den manglende framgangen i WTO-forhandlingene, gir FHL full støtte til myndighetenes stadig økte satsing på å få forhandlet fram frihandelsavtaler, både gjennom EFTA og bilateralt.

Foto: EFF

Miljø

Bærekraft

Fiskeri- og havbruksnæringens rammebetingelser påvirkes i økende grad av hvordan både næringen selv og omverdenen håndterer miljøutfordringene. FHL arbeider for at næringen skal drive miljømessig bærekraftig og ha en troverdig miljøpolitikk for egen virksomhet. FHL jobber også for at forurensning fra omverden, som kan redusere mulighetene for å produsere trygg sjømat, skal reduseres.

FHL er opptatt av at forvaltningen av fiskeri- og havbruksnæringen er basert på fakta og oppdatert kunnskap. FHL jobber derfor målrettet med å gi informasjon til stortings-, regional- og lokalpolitikere, fiskeri- og miljøforvaltningen, miljø- og naturverninteresser og media.

FHL jobber aktivt for å bidra til at flere beslutningstakere besøker fiskeindustrien og havbruksanlegg langs kysten. Mange medlemsbedrifter har lagt godt til rette for besøk som FHL har initiert. Det er også svært viktig at næringsaktørene selv tar slike initiativ.

All aktivitet påvirker miljøet, også produksjon av mat. Det avgjørende er at aktiviteten gjennomføres på en slik måte at påvirkningen vurderes som akseptabel. Norsk fiskeri- og havbruksnæring dekker sjømatbehovet for mer enn 110 millioner mennesker i året. Norge har naturgitte forhold som gjør at en innenfor rammen av bærekraft har potensial til å øke tilførselen av sjømat.

Svært mange diskuterer bærekraft uten at det er klart definert hva det konkret innebærer for sjømatproduksjonen. FHL mener det er svært viktig at

disse spørsmålene avklares. Slike spørsmål er i stor grad en politisk beslutning.

FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (norsk lov av 21. mai 1999) slår fast at retten til mat er en menneskerettighet, samt at *"...maten skal fremskaffes på en sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftig måte."*

Bærekraftsbegrepet omfatter altså tre ulike pilarer: Økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft. FNs kommisjon for miljø og utvikling definerer miljømessig bærekraftig utvikling slik: *"En utvikling som tilfredsstillers dagens generasjoners behov uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstillers sine behov"*.

Når bærekraft og grad av akseptabel påvirkning skal vurderes, må alle tre pilarene i bærekraftsbegrepet inkluderes. Hensynene som skal tas kan noen ganger være kryssende, og tiltak som velges må vurderes i en helhetlig sammenheng. Vi snakker altså om politiske avveininger, der nettopp hensynet til bærekraft kan medføre at man sier ja heller enn nei. Norsk regelverk innen havbruk er verdens strengeste og sikrer at det blir gjennomført nøye vurderinger før en sier ja. Norsk fiskeriforvaltning er også blant verdens strengeste.

I mangel av konkrete avklarte politiske retningslinjer har det vokst frem en rekke miljømerker som har utarbeidet til dels ulike kriterier for hva som anses for å være akseptabel påvirkning sett fra et miljømessig bærekraftig ståsted.

Miljøsertifisering av fisk

I økende grad har norske eksportører av sjømat opplevd behov for miljø- og bærekraftssertifisering av fiskevarene. Butikkjedene har særlig fokusert på bruken av miljømerket MSC (Marine Stewardship Council). Den norske sjømatnæringen har hatt som strategi å møte kravet ved å få MSC-sertifisert de viktigste fiskeriene. I løpet av de siste årene har følgende arter blitt sertifisert: Nordøstarktisk sei, nordsjøsei, norsk vårgytende sild, nordsjøsilde og nordøstarktisk makrell.

All aktivitet påvirker miljøet, også produksjon av sjømat

Foto: FHL

I april 2010 ble nordøstarktisk torsk utenfor 12 nautiske mil og nordøstarktisk hyse utenfor 12 nautiske mil MSC-sertifisert. Sertifiseringen medfører at Norge er verdensledende når det gjelder miljøsertifisering av fiskerier.

Det kystnære fisket etter nordøstarktisk torsk og nordøstarktisk sei er under MSC-sertifisering.

Etter de opprinnelige planene skulle sertifiseringen slutføres rundt årsskiftet, men tekniske utfordringer og formelle krav fører til at sertifiseringen forventes slutført i løpet av våren 2011. I desember 2010 besluttet den norske næringen å igangsette også sertifisering av norske reker fra Barentshavet. Dette fiskeriet er tidligere sertifisert i regi av Friends of the Sea og Krav.

FHL har også valgt å gå aktivt inn i arbeidet med utvikling av standard for bærekraftig oppdrett av laks gjennom Salmon Aquaculture Dialogue (SAD). WWF er initiativtaker til dialogen hvor en rekke interessegrupper fra store deler av verden deltar.

I august 2010 forelå første utkast til standarden. FHL sendte høringsvar basert på innspill i to bredt sammensatte arbeidsgrupper, konklusjoner fra en prøverevisjon initiert av FHL og EFF, samt behandling i Bransjegruppe Havbruk og styret i FHL.

FHL deltok også aktivt i et åpent møte i Canada der standarden ble diskutert. Selv om FHL i sin høringsuttalelse både hadde en del generelle kommentarer til prinsipielt viktige spørsmål som

standarden berører, og helt konkrete innvendinger og forslag til forbedringer i standardens krav og til dens sertifiserbarhet, viser mange stor interesse for standarden.

Det blir derfor viktig for FHL å følge det videre arbeidet med nye høringer av standarden våren 2011. Det planlegges å benytte standarden som grunnlag for en miljøsertifiseringsordning for lakseoppdrett, omtalt som ASC. FHL vil også følge opp dette arbeidet.

Miljødokumentasjon - FHLs miljørapport om havbruk

Det er avgjørende å legge kunnskap og fakta til grunn for å sikre fortsatt bærekraftig vekst i norsk sjømatproduksjon. Mye av dokumentasjonen som fremkom i FHLs miljørapport for en samlet havbruksnæring, som ble utgitt i august 2009, er også brukt i 2010.

Tema som blir omtalt er arealbruk, fiskefôr, ressursutnyttelse, klimaregnskap, utslipp av næringsalter, rømming og lakselus. Faktaark på utvalgte områder er oppdatert i 2010. Den første miljørapporten fra 2009 ble godt mottatt og det er planlagt en revidert utgave til Aquanor i 2011.

Klimaspor for sjømat

Sjømat er en klimavinner på matbordet. Dette viser tidligere prosjekter som FHL har gjennomført i

samarbeid med Norges Fiskarlag. Det er nå startet et nytt prosjekt i samarbeid med Standard Norge som skal utvikle Norsk Standard for klimarettede produktkategoriregler for sjømat. Disse skal oversettes til engelsk, som et ledd i å gjøre dette tilgjengelig i internasjonal standardiseringsammenheng.

Fokus på å hindre rømming

Rømmingstallene for laks er kraftig redusert de siste årene, og det er derfor beklagelig at det er en økning i 2010 sammenlignet med 2009. De rapporterte tallene til Fiskeridirektoratet viste ved årsskiftet at rømmingstallene for laks er 252.000 i 2010 sammenlignet med 225.000 i 2009. Dette viser at å drive rømmingssikring er et arbeid som må pågå hver eneste dag i bedriftene. Det er samtidig positivt å registrere at rømmingstallene for ørret og torsk er redusert.

FHL har en nullvisjon når det gjelder rømming av oppdrettsfisk. Målet er å nå et nivå som ikke påvirker villfisk negativt.

De siste årene har selskapene investert flere milliarder kroner i nytt og mer robust utstyr, det er fastsatt skjerpede standarder og arbeidet systematisk for å få bedre rutiner og kompetanseheving i den enkelte bedrift. FHL har videreført arbeidet på området bl.a. gjennom vårt eget rømmingsutvalg.

FHL har også i 2010 fokusert på kurs for medlemmer både rettet mot settefisk og matfisk. Kursene er praktisk vinklet med stor fokus på erfaringsutveksling. Bruk av kjetting med god kvalitet og at komponenter skal tilpasses hverandre i et flytende anlegg er blant temaene som ble tatt opp. I tillegg oppdaterer kurset deltakerne på det nye som skjer innen regelverk på rømming. Risiko forbundet med mer håndtering av fisken når det gjelder avlusing har også vært tema på kursene.

Det er også viktig å lære av de som lykkes godt med sitt forebyggende arbeid, 99,9 % av oppdrettslaksen rømmer ikke. Det ser ut til at fokuset på rømmingssikring er stadig økende da 270 oppdrettere meldte seg på kurs i starten av 2011. Pågangen er nå så stor at nye kurs er planlagt våren 2011.

I tillegg har FHL vært pådriver for å få igangsatt FoU-prosjekter for å hindre rømming, samt deltatt i den myndighetsoppnevnte Rømmingskommisjonen.

Ny teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg

Etter initiativ fra Fiskeridirektoratet og den offentlig oppnevnte rømmingskommisjonen (RKA), vedtok Fiskeri- og kystdepartementet høsten 2009 å starte et arbeid med teknisk standard for settefiskanlegg. Det ble på denne bakgrunnen nedsatt en komité i Standard Norge med den hensikt å utarbeide en standard for å redusere risikoen for rømming fra landbaserte akvakulturanlegg som følge av teknisk svikt eller feil bruk av utstyr.

Komiteen består av 7 representanter, hvorav 2 representanter er fra havbruksbedrifter og 1 fra FHL. Det

har i løpet av 2010 vært flere møter i komiteen og målet er at et ferdig høringsutkast til standarden skal foreligge mot slutten av 2011 eller første halvdel av 2012. Etter planen skal standarden være klar i løpet av 2012.

FHL vil i løpet av 2011 sørge for at bransjen får anledning til å komme med innspill underveis i prosessen.

Arbeidet både FHL og næringsaktører har gjort for å synliggjøre alle tiltakene som er igangsatt for å hindre rømming har hatt effekt. Både sentrale politikere, forvaltning og villaksinteresser anerkjenner i debatter og innlegg at næringen har satt i verk tiltak både for settefisk og matfisk.

Utslipp av næringsalter

Utslipp fra havbruk inneholder stoffer som er en naturlig del av økosystemet i havet og kommer i hovedsak fra stoffskifteprodukter, ekskrementer og fôrspill. Dette blir sluppet ut i både løst og bundet form.

Lakseproduksjonen er firedoblet siden 1994. Samtidig har utslippene av løste næringsalter økt med kun 20 %. De samlede menneskeskapte norske utslippene av næringsalter utgjør ca 2 % av naturlig transport av næringsalter for strekningen fra Lindesnes til Stadt, i følge Havforskningsinstituttet.

Havbruksnæringen er pålagt strenge krav til overvåkning på miljøområdet i form av MOM-undersøkelser på lokalitet, både før det tas i drift og ved høyeste produksjon i anlegget. Dette for å sikre at bærekapasiteten til lokaliteten ikke overskrides og for å sikre at det iverksettes tiltak som brakklegging ved uakseptabel miljøtilstand. Fra juni 2009 ble det obligatorisk å rapportere inn miljøundersøkelser til Fiskeridirektoratet via Altinn. Over 90 % av alle prøvene som ble rapportert inn til medio 2010 lå i kategori 1 og 2, som regnes som normaltilstand. Status er åpent tilgjengelig på karttjenesten til Fiskeridirektoratet (kart.fiskeridir.no).

Havforskningsinstituttet har også slått fast at næringssaltutslipp ikke er noe problem på regionalt nivå. Eventuelle lokale effekter er også små forutsatt at lokalitetene er riktig plassert. Næringen er nå inne i en utvikling som går mot stadig større anlegg, og i den forbindelse kan det bli aktuelt å se nærmere på om overvåkningssystem/standardene bør justeres.

Vannrammedirektivet

EUs rammedirektiv for vann (direktiv 2000/60/EF) har som hovedformål å beskytte og om nødvendig forbedre tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Dette ble gjort gjeldende for medlemsstatene i EU fra 22. desember 2000. For Norge ble direktivet innlemmet i EØS-avtalen med virkning fra 1. mai 2009.

Forskriften om rammer for vannforvaltningen som gjennomfører EUs rammedirektiv for vann i norsk rett, ble vedtatt i 2006 og trådte i kraft 1. januar 2007. Dette la grunnlaget for det praktiske arbeidet med vanddirektivet i Norge. Forskriften er siden justert i henhold til

Foto: FHL

forvaltningsreformen og ny plan- og bygningslov.

Ansvar for gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge er fordelt på flere departementer.

Miljøverndepartementet er gitt et koordineringsansvar og det er nedsatt en departementsgruppe og en direktoratsgruppe. En nasjonal referansegruppe bestående av interessenter er oppnevnt og FHL er medlem der. Nettstedet www.vannportalen.no er opprettet for bl.a. løpende informasjon og kunnskapsdeling.

Norge er blitt oppdelt i 11 vannregioner der 11 fylkeskommuner er utpekt som vannregionmyndighet. I tillegg er det 5 områder hvor vi deler vannforekomsten med naboland. I 2009 var det utpekte fylkesmenn som var vannregionmyndighet, noe som ble forandret fra 2010 med bakgrunn i regionreformen, hvor fylkeskommunene overtok ansvaret.

Gjennom vanndirektivet skal alle vannforekomster karakteriseres og klassifiseres ut fra miljøtilstand. Miljømålene er at vannforekomstene skal ha svært god eller god miljøtilstand og at tiltak skal iverksettes for at dette skal oppnås. Det skal utarbeides vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram.

I fase I av gjennomføringen ble 29 vannområder grovkarakterisert og sektorovergripende, regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogram utarbeidet. Disse har vært på høring og behandlet politisk regionalt. FHL har gitt innspill i denne prosessen. Planene og regionale vedtak ble oversendt Miljøverndepartementet og i juni 2010 ble de godkjent gjennom kongelig resolusjon. Resolusjonene inneholdt merknader til de enkelte planer og rammer for

det videre arbeid. De vedtatte forvaltningsplanene kan leses på <http://www.vannportalen.no/enkel.aspx?m=56932&amid=3386120>. Vi er nå inne i planfase II som innebærer at resten av vannforekomstene skal karakteriseres, klassifiseres og planlegges.

Gjennomføringen av vanndirektivet kan få innvirkning på rammebetingelsene for oppdrett. Det har vært og vil fortsatt være et mål, at FHL blir representert i alle fora hvor det er relevant og at næringen får reell innflytelse på planarbeidet.

Fylkeskommunene (tidligere fylkesmennene) har en plikt på seg til å legge til rette for at alle interessenter gis anledning til å delta aktivt i planprosessen og å avgi høringsuttalelser. FHL har fulgt opp saken og er representert i relevante referansegrupper opprettet i forbindelse med vannregionmyndighetene. For FHLs del har det vært viktig å bidra til at en i gjennomføringen ikke går ut over direktivets intensjon, at det skjer i henhold til nasjonale politiske føringer, at regler og retningslinjer kalibreres mot andre land i EU og at reell kunnskap om næringen kommer fram i prosessen.

Nasjonal marin verneplan

I lengre tid har det foregått et arbeid for å danne grunnlag for å opprette marine verneområder (MPA marine protected area). Arbeidet går helt tilbake til 80-tallet og i 1995 ble det gitt en tilråding om "Kartlegging av egnede marine verneområder i Norge." Arbeidet ble videreført av et bredt sammensatt utvalg (Rådgivende utvalg for marine verneplaner) som avga to tilrådingen i 2003/2004

om "Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge." Utvalget foreslo at 36 områder tas med i første fase av arbeidet med marin verneplan. FHL var medlem i dette utvalget. Med bakgrunn i klarering gjennom St.mld. nr. 37 (2008-2009) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet, ble 17 områder klarert for oppstart. To av disse er så store at det kreves konsekvensutredning. Dette er transekt Skagerrak og LoppHAVet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er ansvarlig for arbeidet i samarbeid med en nedsatt direktoratsgruppe. FHL avga høringsuttalelse til oppstartsmeldingen. Det er de respektive fylkesmenn hvor områdene geografisk ligger som har ansvar for de områdevisse oppstartsmeldingene.

For de fleste områdene er det sjøbunnen med tilhørende dyre- og planteliv som utgjør de viktigste verneverdiene. I henhold til mandatet vurderte Rådgivende utvalg muligheter for å kombinere vern og bruk med vektlegging av føre-var-prinsippet. Deres klare råd var at slik kombinasjon var mulig for de fleste områder inklusive de større områdene eller deler av disse, bl.a. gjelder dette havbruksaktivitet.

FHL følger oppstartsarbeidet tett og har gitt innspill til de lokale/regionale oppstartsmeldingene. Videre er det av DN nedsatt et felles arbeidsutvalg for Nordland, Troms og Finnmark. Utvalget hadde ett oppstartsmøte i 2010 og FHL er representert i utvalget. Det forventes at Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med direktoratsgruppen, vil melde oppstart for de 19 resterende områdene i første fase av marin verneplan i løpet av 2011.

Videre vil høringsforslag for de 17 første områdene bli utarbeidet av DN i samarbeid med direktoratsgruppen. Det forventes at høringsforslag for de 17 områdene i første pulje, samt konsekvensutredninger for de to områdene dette gjelder (Loppa og transekt Skagerrak), vil bli sendt på en bred offentlig høring i løpet av 2011. Det vil være viktig å kunne delta aktivt i planprosessene og ivareta næringens interesser med tanke på intensjonene med verneverdier og verneformål, i valg av virkemidler for vern og beskyttelse, i virkninger av forslag til vern og forvaltning og i konsekvensutredningene der det blir foreslått å gjennomføre slike. Dette er et arbeid som allerede er startet regionalt, og som kontinuerlig følges opp både regionalt og nasjonalt.

Rent hav

Fiskeri- og havbruksnæringen er helt avhengig av rene sjøområder for å produsere trygg og god sjømat. I forbindelse med utredning av konsekvenser for forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak beskrives langtransportert forurensning som en viktig forurensningskilde.

FHL er derfor opptatt av at det må utredes nærmere hvor de største utslippskildene kommer fra og hvilke effekter det har på havmiljøet for å kunne sette i verk aktuelle tiltak. Arbeidet med forvaltningsplanene for Norges havområder må bli et forbilde for andre land til å utarbeide tilsvarende planer slik at tiltak kan settes i verk på tvers av landegrensene.

All type næringsvirksomhet setter fotavtrykk i naturen. Når det søkes om utslipp fra petroleumsaktivitet, gruvedrift eller annen industri er FHL opptatt av at forvaltningen gjør en god nok vurdering når det gjelder å ivareta mattrykgheten og sjømatnæringens behov. Mattilsynet og Fiskeridirektoratet må derfor sterkere på banen for å sikre at sjømatnæringen blir tilstrekkelig ivaretatt når det gjelder disse aktivitetene.

Sjømatnæringen representerer fremtiden i norsk verdiskaping. Næringen har vist svært positiv utvikling og det er fortsatt store muligheter for vekst. Dette kan skape arbeidsplasser langs kysten og store eksportinntekter til Norge. For å sikre at fiskeri- og havbrukssektoren kan utnytte sitt store potensial har FHL pekt på følgende forhold:

- Eventuell ny petroleumsaktivitet i norske havområder må foregå i tråd med miljømessige anbefalinger fra forskere og fagmyndigheter.
- Seismikkskyting er en del av petroleumsaktiviteten og må forbys i områder som ikke er åpnet for petroleumsaktivitet. FHL er bekymret for effekten seismikkskyting har på fisk og konfliktene dette skaper mellom oljenæringen og fiskeri- og havbruksnæringen.
- Fiskeri- og havbruksnæringen har stor betydning både i de områdene hvor den er til stede og nasjonalt. Hensynet til næringen og dens vekstmuligheter bør derfor vektlegges mer enn i dag når myndighetene skal vurdere annen næringsaktivitet i kyst- og havområder.
- Havmiljøet er under kontinuerlig press både fra akutte utslipp og langsiktig forurensning. Rene kyst- og havområder må derfor prioriteres betydelig høyere hos myndigheter og brukere av sjøområder nasjonalt og internasjonalt. FHL fokuserer på følgende:
- Økt sjøsikkerhet og økt beredskap ved akuttutslipp langs norskekysten.
- Det skal ikke være skadelige utslipp fra ny eller eksisterende oljeaktivitet.
- Nasjonalt/internasjonalt fokus slik at radioaktive sjøutslipp reduseres betydelig.
- Utslipp til havmiljøet fra øvrige aktiviteter skal reduseres til et minimum.
- Tidligere tiders miljøsynder og forurensende skipsvrak må kartlegges og ryddes opp i.

En av sakene FHL følger tett er regjeringens beslutning om opprensning rundt den forliste ubåten U-864 ved Fedje. FHL mener det er avgjørende at myndighetene velger den beste og sikreste måten å foreta opprydding på, at det sikres framdrift i arbeidet og at ikke økonomi er avgjørende for hvilken løsning som velges.

FHL arbeider også for at fiskeri- og havbruksinteressene skal prioriteres høyere ved oljevernaksjoner, og har fått forståelse hos Kystverket for dette.

Helse og kvalitet

FHL er en viktig premissleverandør på det matpolitiske området. For FHL er det viktig at ansvars- og rollefordelingen i matforvaltningen blir fulgt opp i tråd med intensjonene. Dette gjelder særlig for matdepartementene (FKD, Helse og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet), Mattilsynet, Vitenskapskomiteen og forskningsinstituttene som støtter forvaltningen, men også for næringen som i lovverket gis et eksplisitt ansvar for å sikre trygt fôr og sjømat.

Etter FHLs syn er det fremdeles slik at næringshensynet ikke blir ivare tatt på tilfredsstillende måte i utøvelsen av statens matpolitikk. Dette er i strid med Stortingets forutsetninger i forbindelse med etableringen av Mattilsynet og ved fastsettelse av ny matlov.

Også i 2010 har arbeidet med regelverksutviklingen dreiet seg mye om EUs nye bestemmelser angående biprodukter og fôr og de løpende endringsprosessene innenfor hygiene- og fremmedstoff-regelverket for både næringsmidler og fôr.

På europeisk nivå har arbeidet innenfor rammen av de europeiske bransjeorganisasjonene (FEFAC, FEAP og AIPCE) der FHL er medlem, medført at FHL er kommet i en bedre posisjon til å påvirke EUs regelverk knyttet til sjømat og sjømatproduksjon. Dette arbeidet blir stadig viktigere for å kunne få gjennomslag for FHLs posisjoner når det gjelder regelverksutvikling da beslutningene tas i Brussel og det vil styrke norske posisjoner når de støttes av flere aktører.

Globalt følger FHL aktivt med i arbeidet til Codex Alimentarius og OIE som utarbeider globale standarder med det formål å ivareta hhv mattrygghet og en god dyrehelse. FHL deltar også i arbeidet med å utarbeide globale ISO-standarder for akvakultur og sjømatproduksjon.

Dialogen med Mattilsynet har vært viktig og er helt vesentlig for å sikre en enhetlig forvaltning som også ivaretar næringshensynet som er forutsatt av Stortinget. Av utfordringene som er blitt særlig fokusert på i 2010, er regelverket og tilsyn angående bruk av prosesshjelpemidler i bearbeiding av sjømat, krav til

dokumentasjon for fravær av kveis i akvakulturprodukter som skal konsumeres rå uten forutgående frysing, krav til prosessering av fiskebiprodukter fra akvakultur før de kan anvendes til fôr eller tekniske produkter og ikke minst det som gjelder kontrollen med lakseluseforekomsten i havbruket. I forhold til hygieneregelverket for næringsmidler er det en utfordring at myndighetene stadig snevrer inn handlingsrommet og i liten grad åpner for andre løsninger, selv om det foreligger dokumentasjon på at intensjonen og målene i regelverket er oppfylt.

Mattilsynet har i tillegg en viktig rolle for sjømatnæringen som uavhengig instans i risikokommunikasjonen med forbrukere og markeder. FHL har også lagt vekt på å fortsette dialogen med Forbrukerrådet som ledd i etableringen av et grunnlag for forbrukernes tillit til sjømatnæringen.

I norsk ernæringspolitikk er det en klar målsetning om at inntaket av sjømat i befolkningen må økes. Dette følges i for liten grad opp av departementene i deres praktiske politikk. For FHL har det vært og er det fortsatt en utfordring å få myndighetene aktivt med i arbeidet for å øke sjømatinntaket.

Nasjonalt råd for ernæring overleverte rapporten "Kostråd for å fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer" til Helsedirektoratet i januar 2011. Det anbefales at man spiser omkring 300-450 gram fisk i uken. Dette tilsvarer 2-3 middagsporsjoner i uken. Omkring halvparten av den norske befolkningen spiser mindre enn anbefalt.

Det er viktig at ansvars- og rollefordelingen i matforvaltningen blir fulgt opp i tråd med intensjonene

Foto: FHL

Arbeidet i forhold til fiskehelse og fiskehelseforvaltning har vært omfattende også i 2010. Ikke minst har regjeringens arbeid med strategi for miljømessig bærekraftig oppdrett krevd mye energi for å avklare hvor skillet går mellom sentrale deler av matpolitikken (offentlig engasjement knyttet til kontroll med fiskesykdommer for å sikre verdiskapingen i oppdrett og som er regulert gjennom fiskehelsemyndigheten i EØS-avtalen) på den ene side, og på den annen side sikring av miljømessig bærekraft med fokus på kontroll med lakselus for å håndtere sistnevnte som risiko for villaks.

Regjeringens Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring gir visse avklaringer i forhold til dette, men det er en gjennomgående utfordring at forvaltningsorganene ikke er konsistente i valg av premisser når f.eks. regjeringens strategi skal følges opp.

For FHL har det også i 2010 vært viktig å bidra til at fiskehelseforvaltningen i Norge harmoniseres med bestemmelsene i fiskehelsemyndigheten. Dialogen med Mattilsynet vil fortsatt være viktig på dette punkt.

Lusebekjempelsen i havbruk

FHL er sentral for den nasjonale og regionale koordineringen av bekjempelsesarbeidet mot lakselus i havbruket. Arbeidet med innspill angående luseforskriftene har vært omfattende, og dialogen med myndighetene knyttet til nye forskrifter er viktig for å bidra til at alle viktige hensyn til sjømatproduksjon og sosial,

miljømessig og økonomisk bærekraft blir ivaretatt på en god måte.

FHL har også i 2010 lagt ned vesentlig innsats i organisering og oppfølging i forhold til gjennomføring av luseforskriften og arbeidet med å sørge for kontroll med forekomsten av lakselus i norsk fiskeoppdrett. Hele næringen (også aktører utenfor FHL) samarbeider med sentrale forsknings- og kompetansemiljøer, og det er fastsatt kortsiktige og langsiktige mål for en mer robust lusebekjempelse. I 2010 ble det således fastsatt en omfattende handlingsplan som dekker alle sider av arbeidet mot lakselus. De langsiktige hovedmålene i luseprosjektet er å:

1. Redusere forekomsten av lakselus slik at skadevirkningene på fisk i akvakultur og på frittlevende bestander minimaliseres,
2. Holde luseforekomsten i produksjonsanlegg på et lavt nivå i samsvar med målsettingen i luseforskriften, og
3. Redusere og bekjempe resistensutvikling hos lus.

Handlingsplanen angir en rekke delmål og et omfattende sett av tiltak for å nå disse målsettingene.

Fiskefôr

Utfordringer knyttet til fiskefôr som det har vært arbeidet med i 2010 omfatter bl.a. forberedelser til eventuell bruk

av materiale fra genmodifiserte planter i fiskefôr. Videre har norske myndigheters risikohåndtering knyttet til fiskefôr generelt, standardisering av laboratorieanalyse for pigment i filet, forvaltningen av fremmedstoffregulverket, regodkjenning av tilsetningsstoffer i fôr og utarbeidelse av nytt EU-regulverk for omsetning av fôr vært fokuserte utfordringer.

Det har vært oppnådd positive resultater når det gjelder justering av bestemmelser basert på oppdatert risikoanalyse for enkelte uønskede stoffer.

Proporsjonalitet og enhetlig tilsyn

FHL har også i 2010 arbeidet med sikring av proporsjonalitet i tiltak og/eller enhetlig tilsyn fra Mattilsynets side i enkeltsaker for medlemmene. Det er en utfordring for Mattilsynet å sikre at deres tilsynsvirksomhet er enhetlig. Dette gjelder både i forhold til håndtering av sammenliknbare risikoer og i forhold til det å unngå geografiske ulikheter.

Enhetlig tilsyn betyr ikke at alt skal gjøres likt, men at det ikke må være ulikheter i det handlingsrommet de enkelte virksomhetene har for å velge løsninger for etterlevelse av gjeldende regelverk.

Det er også en utfordring at de pålegg Mattilsynet gir næringsaktørene, er overdimensjonerte i forhold til de justeringer som måtte være nødvendig. Slike vedtak vil være uproporsjonale og derfor i strid med matloven, men vel så viktig er det at de kan være unødig kostbare og virke negativt på konkurransevnen til den enkelte bedrift og/eller sektor.

Også i 2010 har FHL bidratt i saker mellom Mattilsynet og enkeltbedrifter der resultatet har vært en justering av Mattilsynets tilsynsvirksomhet slik at bedriften har kommet bedre ut når hensynet til proporsjonalitet og enhetlig tilsyn har blitt ivaretatt. Slike saker kan være svært ressurskrevende for FHL.

Marin fisk

Fravær av kveis i akvakulturtorsk

Hygieneregelverket for næringsmidler krever frysing av fiskeprodukter som skal spises rå, ellers kan levende kveis føre til alvorlig mage-/tarmsykdom hos mennesker.

På bakgrunn av en risikovurdering fra EFSA åpner EU-kommisjonen nå for å fjerne kravet om frysing av fiskeprodukter fra akvakulturfisk som skal konsumeres rå. Forutsetningen er at fisken i hele livssyklusen har vært holdt i fangenskap under kontrollerte fôringsbetingelser og det foreligger dokumentasjonen som viser at det er svært liten risiko for forekomst av kveis.

Dette er allerede dokumentert for laksefisk, og for akvakulturtorsk vil NIFES i 2011 gjennomføre en stor undersøkelse på forekomst av kveis ved slaktning. Resultatene vil komme alle torskeoppdretterne til gode og kan bidra til å åpne markedet for akvakulturtorsk til sushi og lignende produkter.

Francisellose i akvakulturtorsk

For å sikre en forutsigbar og enhetlig offentlig håndtering av francisellose hos akvakulturtorsk, tilbød FHL allerede i 2009 å utarbeide et forslag til en handlingsplan for hvilke offentlige tiltak som skulle gjennomføres ved mistanke om eller påvisning av sykdommen.

Mattilsynet har ennå ikke mottatt oppdatert kunnskapsgrunnlag om francisellose fra Veterinærinstituttet og det har ikke vært fremdrift i arbeidet. FHL vil i samarbeid med sektorgruppe Marin fisk ta opp igjen arbeidet med francisellose i 2011.

Foto: FHL

Kommunikasjon

Stor næring - stor oppmerksomhet

Sjømatnæringen får stor oppmerksomhet både fra media og andre interessenter i storsamfunnet. Det er flere årsaker til dette. Næringen produserer og foredler mat – produkter "alle" etterspør og som skaper en naturlig oppmerksomhet hos folk flest.

Videre vil enhver matproduksjon i større eller mindre grad påvirke miljøet – et område som det er knyttet stor oppmerksomhet og økende grad av offentlig regulering til. Til sist er fiskeri og havbruk økonomisk sett en viktig næring for Norge. Også dette gir oppmerksomhet i alt fra lokalaviser til hovedstadens finanspresse.

Strategisk kommunikasjonsarbeid inngår i kjernevirksomheten i FHL. Kommunikasjonsavdelingen gir råd internt og overfor medlemmer. FHLs kommunikasjonsaktiviteter skal understøtte organisasjonens politiske arbeid, samtidig som FHL også har en rolle i å ivareta sjømatnæringens omdømme på en best mulig måte i den løpende offentlige debatten. I denne sammenhengen omfatter dette aktiviteter i forhold til medieaktører (redaksjonene i aviser, nettpublikasjoner, radio, tv i inn- og utland) og andre samfunnsaktører (myndigheter, forvaltning, politikere, organisasjoner, næringsaktører osv).

I større saker utarbeides egne planer for et mer langsiktig kommunikasjonsopplegg. Andre saker håndteres løpende og det er ikke minst dette siste som preger arbeidet mot

redaksjonelle medier gjennom året. Dette omfatter medie håndtering, tilrettelegging for journalister og interninformasjon knyttet til en rekke enkeltsaker. FHL koordinerer også kommunikasjonstiltak med medlemsbedrifter og andre aktører det er naturlig å samarbeide med.

Omdømmemålinger

Omdømmemålinger over tid viser at produktomdømmet fortsatt er sterkt, mens laksenæringens omdømme er svekket. Fallet i næringens omdømme skjedde i 2009. I løpet av 2010 er omdømmet ikke blitt ytterligere svekket. Dette kan bety at omdømmetiltakene som FHL har satt i verk i 2010 har hatt positiv effekt.

Havbruksnæringen opplevde i 2009 og 2010 en omdømmekrise. Næringen ble gjenstand for omfattende offentlig kritikk gjennom avisartikler, leserinnlegg, tv, radio, blogger og i sosiale medier og i ulike diskusjonsforum. Kritikk og andre meningsyttringer er kommet både fra miljøorganisasjoner, forskere, politikere, interesseorganisasjoner og privatpersoner. Det kan i lys av utfordringer knyttet til utviklingen i lakselusforekomster og rømming argumenteres for at deler av kritikken er og har vært berettiget, men en del av motstanden har også framstått som ren sverting.

Svertetekampanjene har tildels vært koordinert, og enkeltaktører har heller ikke lagt skjul på at hensikten har vært å skandalisere og ramme næringen både i inn- og utland.

Det er grunn til å tro at presset mot næringen vil vedvare. I denne situasjonen er det viktig at næringen både arbeider for å løse de reelle utfordringene og setter inn kommunikasjonstiltak for å verne om omdømmet.

Næringen må ha som visjon å ha eller opprettholde et sterkt omdømme i det norske samfunnet, og at næringen anerkjennes som bærekraftig, seriøs, profesjonell og attraktiv. Havbruksnæringen skal

Omdømmet skapes først og fremst av hva næringen gjør av forbedringer og konkrete tiltak for å løse utfordringene

videreutvikles ettersom den er framtidsrettet og viktig for samfunnsutviklingen i Norge og for tilførselen av sjømat til forbrukere verden over.

For å sikre videre vekst og utvikling, er det et minimumskrav at beslutningstakere og organer som bestemmer rammevilkårene har en aksept for og et ønske om å understøtte næringen. Beslutningstakerne er igjen avhengige av at de finner gjensidig støtte i opinion, kompetansemiljøer og andre grupper i samfunnet.

Ekstraordinære tiltak

Styret i FHL besluttet før generalforsamlingen i mars 2010 å disponere 8 millioner kroner av Aquagen-midlene til ekstraordinære omdømmetiltak. Dette arbeidet har vært en prioritert oppgave for FHL i beretningsåret. Pr 31.12.2010 er det av rammen disponert 6,2 mill.

De store postene er markedsføring/annonsekampanje ("Kystperlen") i region- og lokalpressen, kjøp av ekstra personellkapasitet (6 mnd), samt produksjon av informasjonsmateriell. Resterende del av rammen er disponert på gjenstående tiltak og prosjekter som fortsetter i 2011.

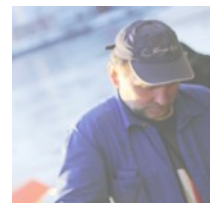
Det videre omdømmearbeidet mot 2013 er nedfelt i FHLs interne strategidokumenter. Det legges vekt på at næringens omdømme først og fremst bygges ut fra hva

næringen gjør av forbedringer og konkrete tiltak for å løse utfordringen man står overfor.

Næringens og organisasjonens kommunikasjon må her gå hånd i hånd, samtidig som de omdømmetiltak som settes inn må være basert på inngående kjennskap til omgivelsene og begrunnet i gode analyser.

Illustrasjon: Fra annonsekampanjen "Kystperlen"

Tariff, HMS, rekruttering

Tarifforhandlinger

Tariffoppgjøret 2010 var et forbundsvist oppgjør. FHL forhandlet Fiskeindustrioverenskomsten, Havbruksoverenskomsten og Overenskomst for fiskemel- og fiskefôrindustrien med de respektive forbund.

FHL oppnådde en forhandlingsløsning for to av oppgjørene, mens oppgjøret med NNN i forhold til Fiskeindustrioverenskomsten, gikk til mekling. Partene ble imidlertid enige i mekling og streik ble derved unngått.

Resultatet av oppgjørene var at det ble gitt et generelt tillegg på kr 1,- for alle overenskomstene. I tillegg ble skiftsatser og fagbrevtillegg justert. Når det gjelder Fiskeindustrioverenskomsten ble det innført en ny ordning med årlig automatisk justering av minstelønnssetningene basert på lønnsutviklingen innen mat- og drikkeindustrien. Til gjengjeld ble den såkalte garantiordningen avviklet.

Rådgivning

FHL har gitt råd til medlemsbedriftene i arbeidsgiverspørsmål. Administrasjonen har bistått medlemsbedriftene ved forhandlinger i lokale tvister om avtaleverket, samt under forhandlingsmøter i oppsigelsessaker.

FHL har avholdt kurs i arbeidsgiverspørsmål for medlemsbedriftene. Det er også arrangert en tariffkonferanse sammen med NHO Mat og Drikke og NHO Mat og Bio.

Kompetanse – utdanning - rekruttering

Levedyktige og lønnsomme bedrifter trenger kunnskap, kompetanse, nettverk og gode næringspolitiske rammebetingelser. Innovative løsninger på disse områdene er viktig i diskusjonen om hvordan man kan gjøre bransjen mer attraktiv for fremtidig arbeidskraft. FHLs arbeid på dette området har som mål å sikre medlemsbedriftene god tilgang til kompetent arbeidskraft. Det å bidra til styrking av bransjens omdømme overfor framtidige arbeidstakere er en del av dette.

I samarbeid med NHO-fellesskapet for øvrig påvirker vi

myndigheter og utdanningsinstitusjoner med sikte på utvikling og tilrettelegging av relevante utdanningstilbud, slik at bransjens utdanningsbehov kan dekkes på kort og lang sikt. Informasjon om aktuelle utdanningstilbud og de yrkesmuligheter bransjen tilbyr, er en del av vårt arbeid.

Skoleverket og de offentlige utdanningsmyndighetene har ansvar for å tilby studentene et tilbud i tråd med næringens utvikling, men næringen har også et ansvar for å synliggjøre og være tydelig på hva vi ønsker.

FHL er varamedlem i faglig råd for både naturbruk og restaurant- og matfag på videregående utdanningsnivå.

Foto: Crestock

FHL har vært med på å utarbeide en rekrutterings-CD for restaurant- og matfagene som sendes ut til norske ungdomsskoler. FHL har videre bidratt i kvalitetssikringsarbeidet av læreplanene, og det siste året er det brukt mye ressurser på læreplanarbeidet for å påvirke og bidra med næringslivets ønsker og synspunkter.

Rekrutteringsprosjektet Sett Sjøbein

FHLs arbeid med rekruttering til marin sektor gjøres hovedsakelig gjennom Sett Sjøbein. Sett Sjøbein er næringens eget rekrutteringsprosjekt, initiert av NNN, FHL og Fiskarlaget i 2006, og realisert av FKD i 2007. Prosjektet er fireårig med mulighet for forlengelse, og skal bidra til økt rekruttering til marin sektor. Prosjektet er finansiert av FKD og av næringen gjennom FHF-fondet.

Prosjektet er primært rettet inn mot elever i grunnskole og videregående skole, studenter i høgskole- og universitetssektoren samt bidrar til å tilrettelegge for kompetanseutvikling i bedriftene. Formålet med prosjektet er å tilføre kvalifisert arbeidskraft til marin sektor, gjøre det mer attraktivt å arbeide i sjømatsektorene, gjøre næringen mer motivert for å etterspørre personer med formell fagkompetanse, samt å fremme bruk av kvinners kompetanse.

Det er 3 prosjektansatte i Sett Sjøbein, prosjektstillingene er administrert av FHF og lokalisert i Trondheim.

Det legges vekt på et tett samarbeid med næringsaktører, andre virkemiddelordninger, skoler og opplæringskontorer langs kysten. Prosjektet driver en felles nettside (www.settsjøbein.no) som inneholder informasjon om marine næringer, yrkesveiledning, stillingsdatabase og skole/ studieinformasjon. FHL er representert i prosjektets styringsgruppe og deltar aktivt i prosjektet. Sett Sjøbein er et svært viktig løft for arbeidet for å øke rekrutteringen til marine fag og næringer.

Helse, miljø og sikkerhet

Satsingsområdet er knyttet til NHOs handlingsplaner med hovedsatsingen om et mer inkluderende arbeidsliv, herunder de tematiske områdene:

- Ledelse, organisasjon og samhandling
- Økt nærvær - redusert fravær
- Et enklere og bedre regelverk

Arbeid med reduksjon av sykefraværet

Det ble i 2010 inngått en ny avtale om inkluderende arbeidsliv. Dette er en trepartsavtale mellom arbeidsgiversiden, arbeidstakersiden og myndighetene. En sentral målsetting for denne avtalen er å innføre felles tiltak som kan bidra til å få ned sykefraværet. FHL ser det som ønskelig at så mange av våre bedrifter som mulig blir såkalte IA-bedrifter. Foruten de virkemidlene som ligger i IA-avtalen, er en viktig del av sykefraværsarbeidet at medlemmene sørger for en tett oppfølging og god dialog med de sykmeldte. FHL vil fortsette sitt arbeid med å bistå medlemsbedriftene i dette arbeidet.

Foto: EFF

Den nye IA-avtalen legger også opp til at det etableres et samarbeid mellom landsforeningene i NHO og de respektive forbund for å samarbeide om tiltak for å oppnå målene i IA-avtalen. Dette arbeidet ble påbegynt i 2010 og vil fortsette i 2011.

Sykefraværet for FHLs medlemsbedrifter har vist en nedgang. I 2. kvartal 2010 lå det legemeldte fraværet på 5,5 prosent, mens det for tilsvarende kvartal i 2009 lå på 6,4 prosent.

Kurs i HMS

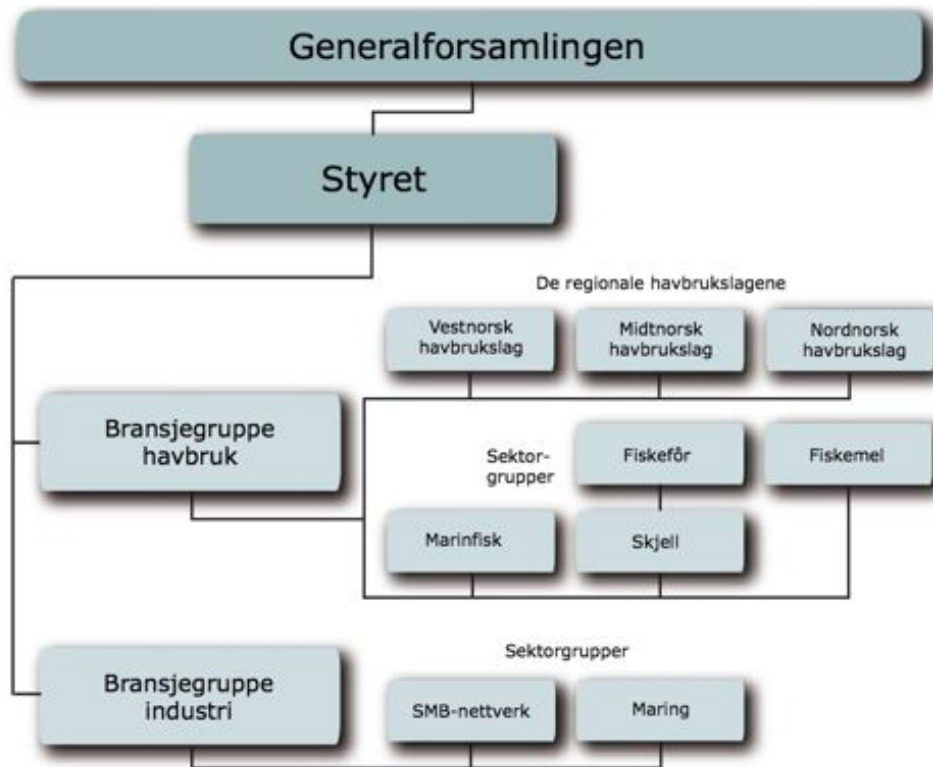
I arbeidsmiljølovens § 3-5 er det innført krav til obligatorisk opplæring i HMS for virksomhetens øverste leder. NHO har utarbeidet et godkjent kursopplegg for landsforeningene og kurset anbefales for alle som har personalansvar. FHL har avholdt ett slikt kurs i 2010 for medlemsbedriftene. FHL har også holdt flere kurs hvor sykefravær og tiltak og metoder for å redusere dette, har vært ett blant flere tema.

Annet

FHL har arrangert en HMS-konferanse i samarbeid med to andre landsforeninger innen matområdet.

FHL har også deltatt i arbeidet med revisjon av en brosjyre om sikkerhet og arbeidsmiljø innen havbruksnæringen sammen med Arbeidstilsynet og Fellesforbundet. Denne ble ferdig i 2010 og lanseres i 2011.

Tillitsvalgte organer

Figuren gir en oversikt over organiseringen av hele tillitsvalgtapparatet i FHL. Nedenfor følger en oversikt over alle tillitsvalgte i FHL pr. 31.12. 2010.

Styret

Ole-Eirik Lerøy, styreleder (Profond AS)
Fredd Wilsgård (Wilsgård Fiskeoppdrett AS)
Gunnar Domstein (Norway Pelagic AS)
Arne Stang (Welcon ASA)
Bjørn Fredriksen (Nergård AS)
Geir Molvik (Cermaq ASA)
Sveinung Sandvik (Sjøtroll Havbruk AS)
Rita Karlsen (Brødrene Karlsen AS)

Varamedlemmer i styret:

Torhild Lohne (Sævareid Fiskeanlegg AS)
Aino Ellingsen (Ellingsen Seafood AS)
Harald Sperre (Nils Sperre AS)
Ola Dybvik (Vedde AS)
Morten Hyldborg Jensen (Norway Seafoods AS)
Nora Hindar (Biomar AS)

Styret bygger i stor grad sine faglige beslutninger på innspill fra bransjegruppene.

Bransjegruppe industri

Arne E. Karlsen, leder til november 2010 (Gunnar Klo AS)
Bjørn Fredriksen, leder fra november (Nergård AS)
Cathrine Lossius Sagli (Lorentz A. Lossius AS)
Harald Sperre (Nils Sperre AS)
Kjell-Olaf Larsen (Båtsfjordbruket AS)
Morten Hyldborg Jensen (Norway Seafoods AS)
Rita Karlsen (Brødrene Karlsen AS)
Knut Haagensen (Jangaard Eksport AS)
Jostein Refsnes (Nordlaks Produkter AS)
Ivar Helge Melingen (Austevoll Fiskeindustri AS)

Bransjegruppe havbruk

Sveinung Sandvik, leder (Sjøtroll Havbruk AS)
Geir Molvik, nestleder (Cermaq ASA)
Line Ellingsen (Ellingsen Seafood AS)
Arne Stang (Welcon ASA)
Carl-Erik Arnesen (Firda Seafood AS)
Alf Jostein Skjærvik (Salmar Farming AS)
Tor Anders Elvegård (Nordlaks Oppdrett AS)
Roar Paulsen (Lerøy Hydrotech AS)
Cato Lyngøy (Marine Harvest Norway AS)

Foto: FHL

Arbeidsutvalget i Nordnorsk havbrukslag

Tor Anders Elvegård, leder (Nordlaks Oppdrett AS)
 Eva Kristoffersen, nestleder (Egil Kristoffersen & Sønner AS)
 Ken Rune Bekkeli (Salaks AS)
 Pål Arve Dypaune (Sisomar AS)
 Anders Laugsand (Marine Harvest Norway AS)

Arbeidsutvalget i Midtnorsk havbrukslag

Knut Staven, leder (Marine Harvest Norway AS)
 Sverre Pedersen (Hjelvik Settefisk AS)
 Kenneth Brandal (Marine Harvest Norway AS)
 Alf Jostein Skjærvik (Salmar Farming AS)
 Stig Nidar Selvåg (Lerøy Midnor AS)
 Morten Lund (Åsen Settefisk AS)

Arbeidsutvalget i Vestnorsk havbrukslag

Sveinung Sandvik, leder (Sjøtroll Havbruk AS)
 Elin Tveit-Sveen, nestleder (Marø Havbruk AS)
 Erik Osland (Osland Havbruk AS)
 Terje Moss (Bolaks AS)
 Turid Lande Solheim (Marine Harvest Norway AS)

Sektorgruppe SMB-nettverk nord

Kjell-Olaf Larsen (Båtsfjordbruket AS)
 Geir Rognan (Sommarøy Produksjonslag AS)
 Kristian Klo (Gunnar Klo AS)

Sektorgruppe SMB-nettverk sør

Cathrine Lossius Sagli (Lorentz A. Lossius AS)
 Ståle Godø (Olga Godø AS)
 Asgeir Dypvik (Fischo AS)

Sektorgruppe skjell

Arnulf Koteng (Nye Åfjordskjell AS)
 Stig Sevenius (Agder Mussels AS)
 Tor Kristian Stevik (Årsethskjell/Namdalskjell)
 Torolf Magnesen (Scalpro AS)
 Eivind Bergtun (Bømlo Skjell AS)

Sektorgruppe marinfisk

Kenneth Brandal (Atlantic Codfarm AS)
 Knut Bråthen (Skei Marinfisk AS)
 Ove Martin Grøntvedt (Tordenskjold Cod Farm AS /Fjord marin Cod AS)
 Paul Birger Torgnes (Fjord Marin Cod AS)

Sektorgruppe fiskemel

Arnt-Ove Hoddevik, leder (Måløy Sildoljefabrikk AS)
 Egil Magne Haugstad (Egersund Sildoljefabrikk AS)
 Tor E. Nilsen (Bodø Sildoljefabrikk AS)
 Øyvind Stang (Måløy Sildoljefabrikk AS)
 Ola Dybvik (Vedde AS)

Sektorgruppe fiskefôr

Atle Kvist (Ewos AS)
 Jan Sverre Røsstad (Biomar AS)
 Viggo Halseth (Skretting AS)
 Jim-Roger Nordly (Polarfeed AS)

Sektorgruppe Maring

Jostein Refsnes, leder (Nordlaks Produkter AS)
 Per Arne Eide (Scanbio AS)
 Tore Remman (Nutrimar AS)
 Harald Hagen (Biomega AS)

Regionale havbrukslag - aktiviteter i 2012

En betydelig del av FHLs aktiviteter innen havbruksområdet er knyttet til de tre regionlagene; vestnorsk Havbrukslag, Midtnorsk Havbrukslag og Nordnorsk Havbrukslag. Til sammen 16 representanter for FHLs medlemsbedrifter deltar i tillitsmannsaktiviteter gjennom arbeidsutvalgene for de tre lagene.

Hvert av lagene har sekretariat hos én regionsjef, med kontorsted i hhv Bergen, Trondheim og Tromsø. Regionlagene har en viktig funksjon i å ivareta FHLs oppgaver på vegne av medlemmene lokalt og regionalt. Spekeret av arbeidsoppgaver for lagene er bredt og favner fra politisk påvirknings- og informasjonsarbeid via media og opinionskontakt til bistand i konkrete medlemssaker og informasjonsarbeid på skoler og yrkesmesser.

Vestnorsk Havbrukslag

Aktiviteten i lagene varierer naturlig nok ut fra regionale og lokale forhold og behov. For Vestnorsk Havbrukslag har en i 2010 også måttet vie mye oppmerksomhet til PD (pancreas disease) og lusebekjempelse.

Det lyktes å holde utvandningsrutene for villsmolt rimelig lusefrie i utvandningsperioden. Koordinering av behandlingstidspunkt og lusemidler ble satt i system og gjør næringens virkemidler mot lus mer robuste.

I de sørligste deler av Hordaland ble soneinndeling gjennomført i nært samarbeid med Mattilsynet og det er forventninger til at dette vil redusere luseproblemet i disse områdene. Andre viktige saker for Vestnorsk Havbrukslag i 2010 var bl.a. arbeidet med ny forskrift for Hardangerfjorden samt tiltak for villfisk.

Vestnorsk Havbrukslag utfører sekretariatsarbeidet for styringsgruppene i PD-prosjektet og prosjektet "Lusalaus". I tillegg er det i 2010 dannet nytt fiskehelsenettverk i Hordaland hvor alle aktørene i Hordaland er medlemmer til erstatning for tidligere mer geografisk begrensede fiskehelsenettverk.

Midtnorsk Havbrukslag

For Midtnorsk Havbrukslag har også arbeidet med luseutfordringer stått i første rekke. Det er etablert en samarbeidsavtale mellom selskapene, hvor selskaper som også står utenfor FHL deltar. Arbeidet med lusebekjempelse skjer innen rammen av to subregioner; Nord-Trøndelag samt Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Ved siden av lusebekjempelse har Midtnorsk Havbrukslag involvert seg i arbeidet med å trygge villaksens vilkår, bl.a. gjennom "Laksedialog Trøndelag". Laget vurderer å ta initiativ til en tilsvarende dialog i Møre og Romsdal.

Midtnorsk Havbrukslag har videre brukt mye ressurser på å fremskaffe gode modeller for dokumentasjon av næringens aktiviteter, bl.a. strømodellering. Midtnorsk har særlig vært aktiv i forbindelse med miljødokumentasjon: Det er etablert et prosjekt hvor formålet er å få dokumentert miljøpåvirkningen fra havbruksaktiviteten på Nordmøre. Målsetningen med dette er å fremskaffe et solid faglig grunnlag for søknader om etablering av nye lokaliteter og utvidelse av eksisterende.

Resultatene skal kunne benyttes av forvaltningen, og gi en generell vurdering av havbruksnæringen. Det tas sikte på å etablere rutiner for innsamling av relevante og objektive data av god kvalitet, samt gjennom tidsserier å følge endringer over tid.

Nordnorsk Havbrukslag

Også i Nordnorsk Havbrukslag har arbeidet i 2010 vært mye preget av den betydelige innsatsen for å håndtere utfordringer med lakselus. Også i Nordre Nordland, Troms og Finnmark - som ikke har vesentlige luseproblemer - slutter bedriftene opp om arbeidet.

Nordnorsk Havbrukslag er i tillegg involvert direkte i følgende prosjekter: "Bedre Fiskehelse i Nord-Norge": Fiskehelseprosjektet ble vedtatt i 2008, etter bekymring for spredning av PD og andre sykdoms-problemer til region nord. Prosjektet ble etablert for å få utredet dagens fiskehelsesituasjon i landsdelen, og for å identifisere sterke og svake sider ved dagens næringsstruktur og beredskap. Prosjektet har som ambisjon å foreslå nødvendige kortsiktige og langsiktige fellestiltak.

Prosjektet skal bidra til å styrke nordnorsk havbruksnærings videre innsats med forebygging, kontroll og bekjempelse av viktige fiske sykdommer i Nord-Norge. Prosjektets betydning har i løpet av prosjektperioden ytterligere aktualisert gjennom havbruksnæringsens nødvendige satsning på å bekjempe lakselus.

Nordnorsk Havbrukslag har prioritert arbeidet med kommunikasjon gjennom "Kommunikasjonsprosjekt Nord-Norge": Fem pilotbedrifter har gjennom høsten 2010 blitt bedre rustet for å jobbe mer systematisk overfor omgivelsene. Gjennom prosjektet blir det utviklet verktøy som skal kunne tas i bruk av andre bedrifter.

Gjennom prosjektet "KOM OPP" ("kommuner og oppdrett") skal man se på hvordan kommunene bedre kan legge til rette for en voksende havbruksnæring, og hvordan næringen selv kan bidra i dette forholdet. Helgeland og Nord-Norge vil være viktige havbruksområder fremover og én av utfordringene er at noen av bedriftene innenfor havbruksnæringen må forholde seg til et utall kommuner. Dette krever samarbeid og koordinering mellom kommunene. En annen problemstilling det arbeides med er arealavgang og hvilken kompensasjon kommunene skal ha for dette. Målet med prosjektet er å forbedre kommunikasjonen mellom næringen og kommunene for å løse arealmessige utfordringer, bedre kystzoneplanarbeidet, minimere konfliktnivå og bidra til bedre arealmessige rammebetingelser. Dette er et viktig samarbeidsprosjekt mellom Nordland Fylkeskommune, kommuner på Helgeland, Sør Helgeland Regionråd, havbruksselskaper og Nordnorsk Havbrukslag.

Nordnorsk Havbrukslag har også brukt vesentlige ressurser i 2010 på oppfølgende møter med de nordnorske fylkeskommunene i forbindelse med innføringen av forvaltningsreformen.

Administrasjon

FHLs administrasjon har hovedkontor i Oslo med regionkontorer i Bergen, Ålesund, Trondheim og Tromsø. Oversikten viser ansatte pr. 31.12. 2010.

Administrasjon

Geir Andreassen, adm. direktør

Stab

Karin Gammelsæter, adm. sekretær/informasjonsrådgiver
Are Kvistad, kommunikasjonsdirektør
Øyvind André Haram, informasjonssjef
Rune Dyrvik, fagsjef arbeidsliv
Marit Bærøe, regionsjef Nordnorsk havbrukslag/
rekrutteringsansvarlig

Avdeling næringsutvikling

Geir Ove Ystmark, direktør næringsutvikling
Kristin Alnes, fagsjef
Jon Arne Grøttum, fagsjef stat./marked, regionsjef
Midtnorsk havbrukslag
Gunhild Henriksen, sekretær
Kari Hundhammer, sekretær
Jorulf Straume, fagsjef hvitfisk

Avdeling miljø

Aina Valland, direktør miljø
Brit Uglem Blomsø, rådgiver miljø/koordinator lus Midt-Norge
Hans Inge Algrøy, regionsjef Vestnorsk havbrukslag
Trude Nordli, rådgiver miljø og marine arter

Avdeling markedsadgang

Trond Davidsen, direktør markedsadgang
Elisabeth Isachsen, sekretær
Otto James-Olsen, fagsjef pelagisk

Avdeling helse og kvalitet

Henrik Stenwig, direktør helse og kvalitet
Per Dag Iversen, fagsjef
Knut A. Hjelt, fagsjef havbruk
Gunn Harriet Knutsen, rådgiver
Camilla Myr, prosjektleder PD
Paul Negård, koordinator lus Vest-Norge
Jon Aulie, fagsjef Maring (engasjement)
Ketil Rykhus, nasjonal koordinator lusebekjempelse (eng)
Kristin Ottesen, koordinator lus Nord-Norge (eng)

FoU

Berit A. Hanssen, fagsjef FoU industri
Kjell Maroni, fagsjef FoU havbruk
Merete Bjørgan Schrøder, fagsjef FoU fiskehelse
Frank Jakobsen, prosjektleder tørrfisk- og hvitfiskfilet/
FHL Fordel
Kristian Prytz, prosjektleder skalldyr og laksefilet
Lorena Gallart Jornet, prosjektleder saltfisk og klippfisk
(permisjon)

Internasjonalt samarbeid

På europeisk nivå har arbeidet innenfor rammen av de europeiske bransjeorganisasjonene (FEFAC, FEAP og AIPCE) der FHL er medlem, medført at FHL er i en god posisjon til å påvirke EUs regelverk knyttet til sjømat og sjømatproduksjon.

Dette arbeidet blir stadig viktigere for å kunne få gjennomslag for FHLs posisjoner når det gjelder regelverksutvikling.

Europeiske organisasjoner:

Federation of European Aquaculture Producers (FEAP): Organisasjonen for de nasjonale fiskeoppdrettsorganisasjonene i Europa. FHL deltar aktivt i FEAP gjennom representasjon fra tillitsvalgte og administrasjon. Paul Birger Torgnes er visepresident i FEAP, mens Sveinung Sandvik er leder av Salmon and Large Trout Commission. I det løpende arbeidet er det i første rekke Kjell Maroni og Trond Davidsen fra administrasjonen som tar del i de faglige aktivitetene i FEAP.

Association des industries du poisson de l'U.E (Aipcee): Den europeiske organisasjonen for fiskeindustri, fiskeimportører og fiskeeksportører.

The European Feed Manufacturers' Federation (FEFAC): Den europeiske organisasjonen for fôrprodusenter.

Andre internasjonale organisasjoner:

International Fishmeal and Fish Oil Organisation (IFFO): Den internasjonale organisasjonen for fiskemel- og fiskeoljeprodusenter.

INTERNATIONAL SALMON FARMERS ASSOCIATION

International Salmon Farmers Association (ISFA): Sammenslutningen av organisasjonene til verdens lakseproduserende land.

NHO er medlem i **BUSINESSEUROPE** (den europeiske arbeidsgiver- og næringslivsorganisasjonen). BUSINESSEUROPE representerer mer enn 20 millioner store, små og mellomstore bedrifter gjennom 39 nasjonale næringslivsorganisasjoner fra 33 europeiske land.

Reguleringer og prisdøftinger

Reguleringer

FHL deltar på reguleringsmøtene og gir aktivt innspill til departementet når det gjelder forslag til reguleringer. Utover våren 2010 var det særlig utfordringer knyttet til reguleringene av torskefisket, noe som førte til at en rekordstor kvote ble fisket opp i løpet av årets første måneder. I tillegg førte bifangstandelen for torsk til at bifangstfisket kom sent i gang på høsten. Resultatet ble et sterkt sesongpreget torskefiske. Også fra pelagisk sektor har det vært et klart ønske at overreguleringene tas ned slik at fisket blir bedre markedsstilpasset.

I 2010 har FHL også hatt et internt utvalg nedsatt til å se på FHLs politikk knyttet til reguleringene av de ulike fiskeriene. Utvalget har ikke sluttført sitt arbeid, og vil fortsette i 2011.

Sentrale innspill som allerede er lagt til grunn for FHLs politikk på området er at det generelt er behov for nedtaking og helst fjerning av overreguleringene i de ulike fiskeriene slik at det blir fastere fartøykvoter. En slik innstramming vil kunne svekke kappfisket og bidra til at vi får et noe mer markedsorientert fiske. I tillegg er det innenfor torskefiskeriene ønsket romslige bifangstkvoter som både kan stimulere til et mer aktivt fiske på høsten, og som også kan stimulere til økt fiske etter sei og hyse. FHL har også bemerket at bifangstkvotene bør forbeholdes fartøy som fisker ferskt. Dette ettersom vi i 2010 opplevde at enkeltfartøyer landet store deler av bifangstkvoten som frossenware.

FHL har fått gjennomslag for mange av disse punktene i reguleringene som er vedtatt for 2011. FHL ønsker imidlertid at det gjøres justeringer slik at flåten over 21 meter også kan delta i bifangstfiskeordningen.

Prisdøftinger

Torskefisk - Norges Råfisklag

Torskemarkedene var i 2009 i sterk endring, noe som medførte kraftige prisfall i markedet, og forsinket tilpasning av minstepriser i førstehåndsomsetningen. Resultatet ble et svært vanskelig år for torskeindustrien. Dette dannet bakteppe for prisdøftingene for vintersesongen 2010. Prisdøftingene ble avholdt den 16. desember 2009, og det ble oppnådd enighet mellom Norges Råfisklag, FHL og NSL om nye minstepriser, og også endring i størrelsessammensetningen for den største torsken. For FHL var det viktig å få på plass en forståelse for vektclasser som bedre samsvarer med markedets prising av ulike torsk i klippfiskevekt. Den største torsken ble derfor endret fra +5 kilo til +6,5 kilo. For de to mellomstørrelsene av torsk ble minsteprisen satt ned med

kr. 1,25. Minsteprisene for sei ble satt forsiktig opp, og minsteprisene for hyse ble videreført.

Endringene i vektclasser og nedtakingen av minstepriser bidro til at avsetningen gjennom vinteren 2010 gikk godt. Det var svært lite igjen av årets torskekvote da minsteprisene ble drøftet før sommeren 2010. Samtidig opplevde fiskeindustrien at det fortsatt var ustabile forhold i mange av våre viktigste markeder, ugunstig valutautvikling og i tillegg et behov for å sette minstepriser slik at vi kunne få til løsninger også for vintersesongen 2011. Fra Norges Råfisklag var det klare tilbakemeldinger om at bunnen var nådd, og at minsteprisene måtte økes, det var også et sterkt press fra fiskerne mot salgslaget som åpenbart påvirket salgslagets posisjon i drøftingene.

Tatt i betraktning de små restkvotene av torsk, kan det slås fast at prisdøftingene 4. mai var preget av posisjonering med tanke på vintersesongen 2011. For FHL var det viktig å få på plass en løsning som signaliserte stabilitet. Fra salgslagets side var det såpass klart krav om å løfte prisene at prisdøftingene 4. mai 2010 endte med brudd. Norges Råfisklag fastsatte ensidig hovedvekten av minstepriser for sommersesongen 2010. For torsk over 6,5 kilo ble minstepris økt med 0,75, for de to mellomklassene av torsk økte minsteprisen med 1,-. Norges Råfisklag dikterte også økt hyse- og seipris.

Prisdøftingene for høsten 2010 førte til enighet om nye minstepriser for perioden september til desember. De nye minsteprisene medførte at torskeprisen stort sett sto uendret gjennom høsten, men med en kvart kroners økning på torsk mellom 1 og 2,5 kilo. Seiprisene ble justert opp med 50 øre i alle størrelser og hyseprisene ble justert noe opp.

Det var forventet at prisdøftingene i desember 2010 skulle bli vanskelige. Sterk økning i torskekvotene og også global økt tilførsel av andre torskefiskarter som pollock, gjorde at industrien ønsket en moderat tilpasning av minsteprisene for torsk. Samtidig var det gjennom 2010 bygd opp et vesentlig politisk press mot salgslaget fra fiskerne hvor det var ytret sterke ønsker om å vedta økte minstepriser.

FHL vektla i tillegg at det fortsatt var klare tegn til økonomisk ustabilitet i de viktigste torskemarkedene, og at man ut fra en normal prisendring vil få en nedgang i markedspris fra høstpris til vinterpris. En moderat økning i minsteprisene fra høst til vinter er derfor svært uvanlig, spesielt i en situasjon med økte kvoter og fortsatt økonomisk ustabilitet.

FHLs utbud var basert på en moderat prisnedgang, men

det var signalisert aksept for en løsning som ga stabilitet. Norges Råfisklag hadde tilsvarende krav om en økning i minsteprisene.

Med bakgrunn i dette ble det enighet om å utsette drøftingene til over jul. Dette slik at partene kunne undersøke den markedsmessige situasjonen nærmere. 4. januar 2011 ble det forhandlet om nye minstepriser for vintersesongen 2011. Det ble oppnådd enighet mellom partene om en moderat økning i minsteprisene.

SUROFI og Vest-Norges Fiskesalgslag

Utenom minsteprisdrøftingene henholdsvis 6. og 7. januar 2010, var det i Surofi og Vest-Norges Fiskesalgslag telefoniske konsultasjoner gjennom året mellom salgslagene og kjøpersiden om relevante justeringer, etter som markedene fluktuerte for de enkelte fiskeslag.

Lodde 2010

I prisdrøftelsene for lodde den 10. desember 2009 ble FHL og Norges Sildesalgslag enige om en minstepris på kr 1,80 pr kilo. I tillegg ble man enige om et omfattende avviksreglement hvoretter skadet lodde, differanse mellom innmeldt modning og modning ved utlossing, differanse ved utlossing av samfengtstørrelse samt differanse mellom innmeldt rognloddeandel og rognloddeandel ved utlossing kunne medføre fradrag eller påplussing i kiloprisen. Men prisen kunne ikke gå under kr 1,80 pr kilo.

Sildesalgslaget fastsatte et utbudsreglement hvoretter alle fangstene måtte meldes inn i store geografiske områder hvor det var flere kjøpere. Fangster over 300 tonn skulle meldes inn i det største området som var Træna – Honningsvåg. Dette ble innført for å hindre samarbeid mellom båtene og industrien.

I tillegg laget salgslaget et omsetningsregelverk som skulle anvendes ved avtaksvansker i form av ubalanse mellom tilførsler og mottakskapasitet. Det ble innført en ventetid fra båtens siste levering før den igjen kunne starte fisket. For de minste fangstene var ventetiden 48 timer og for de største fangstene 96 timer. De største båtene som ikke ville stille seg i kø fikk ikke levere i Nord-Norge, men måtte seile sørover.

For å hindre at en båt måtte levere fangsten til oppmaling, ble fisket regulert, altså bremsset, så kraftig at det skapte en kunstig økt etterspørsel som medførte at kjøperne måtte konkurrere i auksjonene om det tilgjengelige råstoff. Dette kan ikke ses på som annet enn en markedsregulering. I tillegg opplevde de mindre båtene som sto for tur til å fiske at de ikke fikk fangst. Flåten var blitt pålagt en regulering som i praksis førte til at fullastede, store loddebåter seilte forbi tomme anlegg i nord for å levere i sør. Hertil kom at anleggene i sør betalte lavere pris enn i nord hvor det var mangel på lodde.

Dette kunne selvfølgelig ikke FHL akseptere. FHL ba laget endre reguleringsopplegget eller oppheve det. Men laget ville ikke endre bestemmelsene. Etter noen dager innførte derfor FHL kjøpestopp av konsumlodde med virkning fra kl 19.00 den 2. mars 2010. Kjøpestoppet førte til at laget bøyde av, og FHL sendte medlemmene i pelagisk sektor

melding om at FHL med øyeblikkelig virkning kl 11.00 den 3. mars 2010 opphevet kjøpestoppet. Det var andre år på rad at FHL måtte ta dette virkemiddelet i bruk i loddefisket.

Nordsjøsil

Nye minstepriser og salgsbetingelser for matjes ble avtalt administrativt i møte den 14. april. Det ble i hovedsak avtalt å prolongere pris og salgsbetingelser fra 2009 i det det ble fastsatt en samfengt pris som i utgangspunktet skulle stå frem til og med 30. juni. Det ble avtalt å holde ordinære minsteprisdrøftelser for NVG-sild og makrell 21. og 22. juni. I tillegg skulle man da vurdere eventuell endring av prisen på nordsjøsil.

Samtidig ble det meddelt salgslaget at før neste forhandlingsrunde måtte FHLs krav om at båtene ikke kunne akseptere bud utenfor utbudsområdet og kravet om 30 dagers rentefrihet være godtatt.

Makrell og NVG-sild

FHL og Norges Sildesalgslag møttes 21. juni for å drøfte salgsbetingelser og minstepriser for sild og makrell. Ovennevnte krav om at fisker ikke kunne akseptere bud utenfor utbudsområdet og 30 dagers rentefri kreditt, ble tatt opp. FHL og Pris- og reguleringsutvalget arbeider ikke bare for å få fastsatt akseptable minstepriser, men også for å få bort urimelige salgsvilkår diktert av salgslaget. Kravene har FHL arbeidet med over flere år.

I møtet opplyste Sildesalgslaget at de ville fremsette et tilbud om 30 dagers rentefrihet, men laget ville gi kjøper høyere morarente ved betaling etter 30 dager. Tilbudet ble fremsatt under forutsetning av at FHL for flere år fremover la vekk kravet om at fisker ikke fikk adgang til å akseptere bud utenfor utbudsområdet. Fra FHLs side ble det fremholdt at fiskernes aksept av bud utenfor utbudsområdet hadde utviklet seg til en uheldig omsetning i auksjonen. Når vi først har en auksjon måtte begge parter være bundet av auksjonen. Det er ikke akseptabelt at bare kjøper er bundet.

I møtet ble det fra Sildesalgslaget presisert et nylig fremsatt muntlig forslag om to utbudsområder. Det gikk ut på at fisker måtte utby fisken i henhold til de regler salgslaget hadde fastsatt, men i tillegg kunne fisker selv fritt definere et utbudsområde 2 som han var villig til å akseptere bud fra. Det kunne være et stort område, men båten måtte ha adgang til å utelukke ekstreme seilingsdistanser som for eksempel Rügen og hollandske havner.

FHL sa seg villig til å ta opp med medlemmene et justert forslag, men det avviste Sildesalgslaget. Det var da ikke grunnlag for å gå videre i drøftelsene.

Salgslaget vedtok deretter en ny ordning med 2 utbudsområder som FHL ikke kunne akseptere. Tross denne uenighet fant man i FHL det riktig å gjennomføre prisdrøftelsene.

FHL fikk godkjent 30 dagers rentefri kreditt.

Ny minsteprisavtale for makrell ble inngått den 5. juli og

gjort gjeldende fra 1. august. Det er 13 pris- og størrelsesgrupper. For de 9 største ble minsteprisene noe redusert. For de 4 minste størrelsene ble det avtalt prolongasjon.

Ny minsteprisavtale for NVG-sild ble avtalt 23. september. Minsteprisene ble noe øket for alle 4 pris- og størrelseskategorier. Samtidig ble samfengtprisen for nordsjøsilde øket med kr 0,05 pr kilo. Det ble også avtalt en minstepris på hestemakrell. Alle priser ble gjort gjeldende fra 27. september og er kunngjort for medlemmene.

Utbudsområder fra 1. januar 2010

I orienteringene over om prisdrøftelsene for lodde og NVG-sild opplyses det at Norges Sildesalgslag vedtok en ny ordning med 2 utbudsområder som FHL ikke kunne akseptere. Saken dreier seg om en prinsipiell konflikt mellom FHL og Norges Sildesalgslag om organisering av førstehåndsomsetningen. Saken har betydning for hvor langt salgslagene kan gå i reguleringer av forretningsforhold mellom fartøy og industri i medhold av råfiskloven.

Utbudsområdene organiseres ulikt i de ulike pelagiske fiskeriene, og det er organiseringen av utbudsområder i sildefisket som har skapt særlig konflikt. Sildesalgslaget har her etablert geografisk store utbudsområder, som gjør at fartøyet ikke fritt kan bestemme hvilket geografisk område de skal levere til. Med fangster helt ned til 400 tonn er de nye utbudsområdene såpass store at fartøy kan bli tvunget til lang transport ved marginalt høyere bud i ytterkanten av et utbudsområde.

FHL mener at dette er en permanent regulering heller enn en dirigeringsregel, og at den derfor må forankres i Råfisklovens §§ 5 og 6. En slik fortolkning tiliser at det må være særlige grunner til å innføre reguleringene eller dirigeringen, f.eks. værforhold eller ressurstilgang. En slik forståelse åpner ikke for en permanent regulering slik salgslaget har gjort.

Laget mener derimot at de har kompetanse til å organisere førstehåndsomsetningen, og at endringene er gjort for å imøtekomme strukturelle endringer på kjøper siden. Saken ble forelagt FKD som svarte med å gi salgslaget rett i at de har kompetanse til organisering av utbudsområdene slik de har gjort.

FHL har fått utarbeidet to ulike juridiske betenkninger. Med bakgrunn i de nye juridiske betenkningene er det avholdt møte med FKDs statssekretær den 6. september 2010. Tilbakemeldingen fra politisk ledelse er at de ikke ønsker å gripe inn i saken, og at de fortsatt mener at Norges Sildesalgslag har kompetanse til fastsetting av utbudsområdene.

Den 29. september endret salgslaget forskriften om utbudsområder slik at bare laster over 600 tonn var tvunget til å utby fangsten i det største området. Dette gjorde bestemmelsen mindre tyngende.

Fiskemel og fiskeolje

Sektorgruppe Fiskemel organiserer nesten 100 % av fiskemel og fiskeoljeproducentene i Norge, og er FHLs representant i drøftinger med Norges Sildesalgslag på

råstoff til mel og olje. Det avholdes årlige drøftinger mellom Norges Sildesalgslag og FHL om råstoffpriser, kvalitetsregler m.v. Minsteprisene innen sektoren bygger på en langsiktig overenskomst som skal sikre at fiskersiden til enhver tid er garantert 60 % av den samlede mel- og oljeinntekt.

Fordelingen 60:40 var heller ikke for 2010/2011 oppe til diskusjon. For å oppfylle denne fordelingen, utarbeider FHL ukentlige prisindikatorer for mel og olje og minsteprisene justeres og fastsettes av Sildesalgslaget etter avtalte regler, uten at partene er avhengige av forhandlinger. Sektoren tok i 2010 imot nesten 420.000 tonn råstoff fra norske og utenlandske båter, til en førstehåndsverdi på ca 775 mill NOK.

Kongekrabbe

Den 12. august ble det avholdt prisdrøftinger mellom FHL og Norges Råfisklag om nye minstepriser for kongekrabbe. 2009-sesongen hadde vært preget av en historisk sterk fangsting, og også av at det var tatt svært store fangster i det uregulerte fisket etter kongekrabbe. I tillegg hadde kapasiteten på landsiden blitt sterkt økt gjennom de historisk sterke 2008- og 2009-sesongene, slik at industrien var rigget for varig stor tilgang på kongekrabber. Fiskeriforvaltningen mente at de store fangstene hang sammen med at fangster fanget i regulert område ble registrert fanget utenfor regulert område.

Med bakgrunn i dette brukte fiskeriforvaltningen lang tid utover våren 2010 for å få på plass reguleringene for 2010-fisket etter kongekrabbe.

Resultatet ble en sterk nedtaking av kvotene for kongekrabbe, reduserte muligheter for regelomgåelse, og reduksjon i muligheten for fangsting av kongekrabbe i de frie fisket. Ettersom det også var nedgang i kongekrabbefisket i Alaska og Russland, var det forventet en økning i minsteprisene. FHL var bekymret for en situasjon hvor manglende tilførsel av råvarer ville skape en usunn råvareprisrigg, og var derfor opptatt av at de nye minsteprisene måtte knyttes opp mot utviklingen i markedet. Etterdønningene av finanskrisen gjorde at man fra FHL sin side ønsket en forsiktig økning i minsteprisene.

Det ble oppnådd enighet med Norges Råfisklag om nye minstepriser i prisdrøftingene 12. august, med økninger i alle prisklasser. For hannkrabbe ble det en økning med henholdsvis 7,-, 10,- og 16,- kroner på de ulike vektclassene.

Overkapasiteten på landsiden i kombinasjon med redusert tilgang på kongekrabbe førte til en sterk konkurranse om råvarene mellom industribedriftene, og vi opplevde på kort tid at prisene i førstehåndsmarkedet løftet seg svært sterkt. Norges Råfisklag mente at dette ga grunnlag for økte minstepriser, mens FHL påpekte at prisøkningen primært var kapasitetsdrevet.

Norges Råfisklag innkalte med bakgrunn i dette til ekstraordinære drøftinger 24. august. Det ble ikke oppnådd enighet om nye minstepriser, og laget dikterte nye minstepriser for kongekrabbe.

Foto: FHL

Utvalg i NRs distrikt for vurdering av minstepriser på arter i ferskmarkedet

Utvalget fortsatte sitt arbeid for å bidra til mer markedsrettede minsteprisfastsettelse til enhver tid, for artene lyr, lysing, breiflabb, uer, kveite og rødspette samt andre flyndrearter. Utvalget består av administrative representanter for FHL, NSL og Norges Råfisklag, men endelig fastsettelse av minsteprisene foretas av Råfisklagets arbeidsutvalg.

Alt etter ståsted, gjør det seg gjeldende noe varierende oppfatninger om funksjonaliteten med ordningen.

Rognkjeksrogn

I drøftingene 8. mars 2010 mellom Råfisklaget og FHL, ble det ut i fra situasjonsvurderinger og signaler om markedsutviklingen, foretatt betydelige oppjusteringer i minsteprisene for både utilvirket- og tilvirket rognkjeksrogn.

FHL fikk ikke gehør hos Norges Fiskarlag for sitt forslag om felles henvendelse overfor FKD om samfiskeordning for rognkjeks. Saken ble derfor ikke fremmet.

Hval

Minsteprisdrøftelsene for hvalkjøtt mellom FHL og Råfisklaget ble gjennomført 20. april 2010. Deltakelsen i hvalfangsten i 2010 var bortimot halvert sammenlignet med de første årene etter at den kommersielle vågehvalfangsten ble gjenopptatt i 1993.

FHL deltok i møte 11.05.10 i regi av Norges Fiskarlag om utfordringer innen norsk hvalfangst. Arbeidsgruppe ble nedsatt med mandat å identifisere/gi kortfattet beskrivelse av hva det er som hindrer en positiv utvikling og/eller skaper problemer for næringen.

Politisk ledelse i FKD innkalte allerede uken etter til diskusjon om tiltak for å bidra til et godt nasjonalt marked for hvalkjøtt. Ut i fra at arbeidsgruppen v/ Fiskarlaget ikke er rettet mot forbrukersiden, ble det nedsatt en arbeidsgruppe på markedsdelen, ledet av Innovasjon Norge. Rapport fra Fiskarlagets arbeidsgruppe forelå i oktober 2010.

Det er etablert koordinering med Innovasjon Norge for oppfølging, og for å unngå dobbeltarbeid.

Sjøtilvirket tørrfisk

Minsteprisdrøftelsene for sjøtilvirket tørrfisk mellom FHL og Råfisklaget ble gjennomført 4. juni 2010.

Levendetorsk

Diskusjonene i 2010 resulterte i at minsteprisene ble ensidig fastsatt av Råfisklaget. Det er grunnleggende uenighet mellom partene om kostnader og lønnsomhet, samt hva som skal til for å skape interesse for å levere og fore opp torsk i merd.

Forskningsrelatert samarbeid

Forskning og utvikling utgjør en vesentlig del av FHLs virksomhet. Dette skjer i tett samspill med virkemiddelaktører som Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF), Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge, samt forskningsinstitusjoner, næringsaktører og leverandørindustri.

I 2010 har fagsjefer (3) og FoU-koordinatorer (3) i hovedsak vært finansiert av FHF. Dette i henhold til overordnet avtale om forskningsrelatert samarbeid mellom FHF og FHL som ble inngått 2. halvår 2009 og revidert i november 2010.

FHL har påtatt seg, i henhold til denne avtalen, forpliktelser og det administrative ansvar for å etablere og drifte FoU-strukturen/-systemet knyttet til denne avtalen. FHF gir tilskudd til utgiftsdekning for det arbeidet som utføres for FHF i henhold til prinsippet om at næringsorganisasjonene verken skal tjene eller tape økonomisk på samarbeidet. I tillegg dekker FHF ekstraordinære kostnader i forbindelse med den løpende overordnede administrasjon av avtalen.

Faggrupper i FHF-systemet

Rådgivende gruppe er en fellesbetegnelse for alle grupper (faggrupper, utvalg, forum, programstyrer, styringsgrupper og andre grupper) tilknyttet FHF's arbeid. De rådgivende faggruppene består av representanter fra næringen og institusjoner som er relevante for de arbeidsoppgaver som skal løses, og arbeidet i faggruppene er forankret i FHF's handlingsplan.

Faggruppene, der FHLs medlemsbedrifter er sterkt representert, inngår som en faglig del av FHF's organisasjon og arbeider i henhold til de overordnede strategier og retningslinjer som FHF har etablert. Faggruppene har en

rådgivende rolle og skal komme med strategiske oppspill, prioriteringer i forbindelse med utarbeidelse av FHF's årlige handlingsplan og bidra til konkretisering av FHF's handlingsplan.

Faggruppene skal trekke med hele sin bransje/sitt fagområde i arbeidet og arbeide etter et verdikjedefokus. På slutten av året ble antallet faggrupper redusert ved at Faggruppe innland og Faggruppe hvitfisk/filet ble slått sammen (Faggruppe hvitfisk), samt at Faggruppe saltfisk/klippfisk og Faggruppe tørrfisk ble slått sammen (Faggruppe konvensjonell). FHLs medlemsbedrifter er fortsatt sterkt representert i alle disse faggruppene. Ved utgangen av 2010 har FHF følgende faggrupper innen de områder FHL har hovedansvar for:

Industri/foredling:

- Faggruppe hvitfisk
- Faggruppe pelagisk
- Faggruppe konvensjonell
- Faggruppe skalldyr

Havbruk:

- Faggruppe robust fisk og bærekraftig havbruk
- Faggruppe kvalitet laks og ørret

Pågående prosjekter og resultater og rapporter fra avsluttede prosjekter finnes på www.fhf.no. Her finnes også FHF's overordnede handlingsplan samt bransjevise handlingsplaner som faggruppene sterkt har medvirket til å utarbeide.

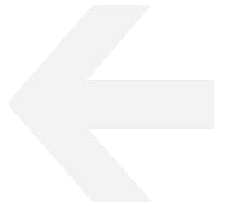
Personalforhold og arbeidsmiljø

FHL hadde ved utgangen av 2010 31 ansatte. Av disse er 6 personer ansatt som prosjektledere innenfor FoU- området og er i sin helhet finansiert gjennom eksterne prosjektmidler. Endringen av FHLs organisasjonsmodell i 2007 medførte overgang fra sektor- til avdelingsbasert administrativ organisering. Omleggingen har medført større fleksibilitet i bruken av administrative ressurser.

Arbeidsmiljøet i FHL oppfattes som godt. Det avholdes årlige medarbeidersamtaler. Det er utarbeidet en felles personalpolitikk for hele FHL. Sikkerhetsaspekter ved de ulike FHL-kontorene, som el-sikkerhet og brannvern, er ivaretatt av felles systemer gjennom de respektive huseierne. FHL har inngått IA-avtale.

Notater

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av Norges største eksportnæringer.

Alle bedrifter som driver produksjon og/eller bearbeiding av fiskemel/olje, produksjon og omsetning av tørrfôr til fisk og andre akvatiske organismer, oppdrett av fisk og andre organismer i sjøvann og ferskvann, bearbeiding og omsetning av fisk og sjømat eller annen virksomhet med tilknytning til fiskeri- og havbruksnæringen, kan bli medlem i FHL.

FHLs medlemmer er alt fra lokaleide familiebedrifter til store multinasjonale selskaper innen sjømatnæringen.

FHL-medlemmer får tilgang til fagressurser i FHL og NHO som kan bidra innen feltet som lønn og tariff, HMS og andre arbeidsgiverforhold, nærings- og handelspolitikk, omsetningsbestemmelser, markedsadgang, miljø, helse og kvalitetsregelverk, jus, m.m. Alle får tilgang til gunstige innkjøpsavtaler gjennom FHL Fordel.

FHL har kontorer i Oslo, Bergen, Ålesund, Trondheim og Tromsø.

Tlf. 99 11 00 00

Web: www.fhl.no - Epost: firmapost@fhl.no